

ความวิตกกังวลและความรู้สึกประทับใจของอาจารย์ในวิทยาลัยครู

ปริญญาโท

ของ

มานิต ถนอมพวงเสรี

24 ส.ย. 2523

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ ๑๑ โทร 3921676 3916066

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน ๒๕๒๒

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความวิตกกังวลและความรู้สึกกับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครู

บทคัดย่อ

ของ

มานิต วัฒนอมพวงเสวี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคาบหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน ๒๕๒๒

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้างนี้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์วิทยาลัยครู ว่าจะมีมากน้อยและแตกต่างกันเพียงไร รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์วิทยาลัยครู

ใช้แบบสอบถามความวิตกกังวลและแบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบที่สร้างและปรับปรุงขึ้น เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู ที่ทำการสอนปีการศึกษา ๒๕๒๑ จำนวน ๓๓๘ คน จากวิทยาลัยครู ๒ แห่ง ซึ่งสุ่มมาจากวิทยาลัยครู ๓๒ แห่ง ทั่วประเทศ

ผลการศึกษาปรากฏว่า

๑. อาจารย์วิทยาลัยครูโดยทั่วไปมีความวิตกกังวลปานกลางค่อนข้างต่ำ และมีความรู้สึกรับผิดชอบสูง
๒. อาจารย์วิทยาลัยครูที่ปีเพศต่างกัน จะมีความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
๓. อาจารย์วิทยาลัยครูที่มีวุฒิต่างกัน จะมีความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
๔. อาจารย์วิทยาลัยครูที่มีประสบการณ์ทางการสอนแตกต่างกัน จะมีความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน
๕. อาจารย์วิทยาลัยครูที่มีสภาพการสมรสต่างกัน จะมีความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน
๕. ความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เป็นลบ

ANXIETY AND SENSE OF RESPONSIBILITY OF
INSTRUCTORS IN TEACHERS' COLLEGES

AN ABSTRACT

BY

MANIT THANOMPAUNGSEREE

Presented in partial fulfillment of requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
September 1979

The purposes of the study were to compare and to find out the relation of anxiety and sense of responsibility of the instructors in the Teachers' Colleges.

The instrument was a questionnaire, made and developed by the writer for collecting data. Three hundred and thirty eight samples were randomly from the instructors of 6 Teachers' Colleges out 36 all over the country.

The results of the study were as followed:

1. the instructors had low-medial anxiety and high sense of responsibility
2. the male and female instructors had significantly different anxiety and sense of responsibility
3. the instructors with different level of education had significantly different anxiety and sense of responsibility
4. those instructors who had more or less experience had not significantly different anxiety and sense of responsibility
5. both the single and the married instructors had not significantly different anxiety and sense of responsibility
6. there was significantly negative correlated between anxiety and sense of responsibility.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปริมาณพันธบัตรแล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยเร็นครินทรวีโรชได้

.....*P. K.*..... วิชา
.....*M. J.*..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลงได้เพราะผู้เขียนได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.सानา พรหมพันธุ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์-ดวงเดือน ภาสกรภัทร ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.พล คำปั้งส์ อาจารย์สถิตย์ แก้วเชื้อ อาจารย์ ชูชาติ นาสแสง วิทยาลัยครูอุตรธานี อาจารย์มณี ปานเจริญ วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ อาจารย์สมชาย แสงทอง วิทยาลัยครูเทพสตรี อาจารย์สาทร วรรณศรี วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ อาจารย์สมชาย สุทธิปัญญา วิทยาลัยครูมหาสารคาม อาจารย์สุจิต ลีประพันธ์ วิทยาลัยครูเพชรบุรี อาจารย์ประธาน จินต์สกุล วิทยาลัยครูสงขลา และอาจารย์สมเกียรติ พิพย์ทัศน์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยฯ ที่กรุณาให้คำแนะนำให้ความสะดวกและช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณทุกท่านอาจารย์ทุกท่านในวิทยาลัยครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งให้ความกรุณาในการตอบแบบสอบถามด้วยความเต็มใจ และขอขอบใจคุณจงกลณี ชรรมนำรุ่ง คุณวราบุษ ถนอมพวงเสรี ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือที่สำคัญให้ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อย

ขอขอบพระคุณ คุณสมสุข ถนอมพวงเสรี ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้เขียนด้วยดีตลอดมา และท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อสำนักงบประมาณแผ่นดิน และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวรินกรินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่กรุณาจัดสรรเงินเพื่อเป็นทุนอุดหนุนในการทำปริญญาโทฉบับนี้

มานิต ถนอมพวงเสรี

สารบัญ

บทที่		หน้า
๑	๑ หน้า คำนำ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า ข้อตกลงเบื้องต้น ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ	๑ ๑ ๔ ๔ ๕ ๕ ๖
๒	๒ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ความวิตกกังวล ความรู้สึกรับผิดชอบ สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	๙ ๙ ๑๖ ๒๑
๓	๓ วิธีดำเนินการ แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๒ ๒๒ ๒๔ ๒๕ ๓๒
๔	๔ ผลการค้นคว้า ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล ผลการค้นคว้า ..	๓๔ ๓๔ ๓๔

ตอนที่ ๑.	หากำเจ็ลยแะควาบแปรปรวนของควาบทกทังวล แะควาบทรู้สึกรับผิดชอบ ของอาจารย์วิทยาลัยครู โดยทั่วไป	๓๕
ตอนที่ ๒.	ทดสอบควาบทแตกต่าง ควาบทกทังวล แะควาบท รู้สึกรับผิดชอบ ของอาจารย์วิทยาลัยครูตามตัวแปร ทาง ๆ	๓๖
ตอนที่ ๓.	หากำสัมพันธ์สัสมันพันธ์ระหว่างควาบทกทังวล แะควาบทรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์วิทยาลัยครู	๔๐
๕	บทขอสรุปผล อภิปราย แะขอเสนอแนะ	๔๒
	บทขอ	๔๒
	ควาบทมุ่งหมายใการศึกษาค้นคว้า	๔๒
	กลุ่มตัวอย่าง	๔๒
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	๔๒
	การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๓
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	๔๔
	อภิปรายผล	๔๕
	ขอเสนอแนะ	๕๓
บรรณานุกรม		๕๔
ภาคผนวก		๖๒

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
๑ จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามวิทยาลัยครู	๒๓
๒ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและที่ได้รับกลับคืนมา	๒๔
๓ ตัวอย่างพฤติกรรม และข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมของความ วิตกกังวล	๒๕
๔ ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของความวิตกกังวล และความ รู้สึกรับผิดชอบ ของอาจารย์วิทยาลัยครู	๓๕
๕ เปรียบเทียบเพศ เมื่อตัวแปรคือความวิตกกังวลและความรู้สึก รับผิดชอบ	๓๗
๖ เปรียบเทียบ วุฒิ เมื่อตัวแปร คือความวิตกกังวลและความรู้สึก รับผิดชอบ	๓๘
๗ เปรียบเทียบประสบการณ์ทางการสอน เมื่อตัวแปร คือความวิตก กังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ	๓๙
๘ เปรียบเทียบสถานภาพการสมรส เมื่อตัวแปร คือความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบ	๔๐
๙ แสดงผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบ	๔๑
๑๐ คำอธิบายจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามความวิตกกังวล	๕๗
๑๑ คำอธิบายจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบ	๕๘

คำนำ

เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ของประเทศไทยชาติทั้งในอดีตและปัจจุบันอย่างละเอียดรอบคอบแล้ว เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ คือ การศึกษาของประชาชนในประเทศนั้น และการศึกษาก็มีคุณภาพดี บังเกิดผลตามวัตถุประสงค์ได้ก็ต้องอาศัยครู เป็นกำลังสำคัญ (บุษดิษฐ์ อรรถจักร ๒๕๑๔ : ๔) สภาแรงงานแห่งชาติของอเมริกาได้กล่าวถึงความสำคัญ ของครูว่า "งานครูสำคัญยิ่งต่อสวัสดิภาพของประเทศ และของประชาชนทุกคน (Lieberman, ๑๙๖๔ : ๔) สำหรับประเทศไทยของเราในปัจจุบันนี้ มีสถาบันทางการศึกษาหลายแห่งรับผิดชอบในการผลิตครู เพื่อสนองความต้องการของประเทศ และที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งก็คือ สถาบันสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่ากรมการฝึกหัดครูได้ผลิตครู เพื่อสนองความต้องการของประเทศกว่าร้อยละ ๘๐ ของทั้งหมดที่กำลังผลิตอยู่ (จรรยา มิฉินทร ๒๕๒๐ : ๕)

โครงการวิจัยของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ลักษณะของครูที่สังคมต้องการ" โดยให้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ข้าราชการ ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียน ผลปรากฏว่าครูจะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ลักษณะที่มองเห็นได้จากภายนอก เช่น ท่าทาง การยืน เดิน นั่ง มีความสง่างาม แข็งแรง เป็นสง่า เสียงพูดที่ชัดเจน แจ่มใส มีการแต่งกายเรียบร้อยใช้คำพูดไพเราะนุ่มนวล ครูอาจจะแสดงอารมณ์โกรธได้บ้างและมีอารมณ์ขันในบางครั้ง ครูจะต้องมีลักษณะของความ เป็นผู้นำอยู่ด้วย และจากผลการวิจัยนี้พบอีกว่า สังคมปัจจุบันมองครูอาจารย์ในทัศนะที่มี เหตุผลสอดคล้องกับกาลสมัย กล่าวคือไม่ต้องการให้ครูปฏิบัติงานให้เลอะเลือนเห็นบุคคล อื่นๆ แต่ควรจะประพฤติตนเยี่ยงสมาชิกที่ดีในสังคม เพื่อเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนอย่าง เสมอต้นเสมอปลาย (วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ๒๕๑๘ : ๘๗) และผู้ที่จะทำหน้าทีในการผลิตครูให้เป็นไปตามต้องการของสังคมได้ดีที่สุด คือ อาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตครู การฝึกหัดครูเป็นระบทย่อยของระบบการศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันระดับอุดมศึกษา ถ้ามองระบบอุดมศึกษาที่จะพบว่า อุดมศึกษาับบทบาททางการสอน การวิจัย

การบริการสังคม และการถ่ายทอดคิดริบและวัฒนธรรม (สุภรณ์ เกร็ดเล็ก ๒๕๑๘ : ๘๗) และ
 จากพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๕ บัญญัติไว้ว่า "ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบัน
 การศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษา และการฝึกครูถึงระดับปริญญาตรี
 ทำการวิจัยส่งเสริมวิชาชีพ และวิหะฐานะของครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้บริการการศึกษา
 ทำนุบำรุง วัฒนธรรม และให้มีบริการทางวิชาการแก่สังคม" (ราชกิจจานุเบกษา ๒๕๑๘ : ๒๘)
 จะเห็นได้ว่าบทบาทหลักของอาจารย์วิทยาลัยครู ก็คือ การสอน การวิจัย และการบริการสังคม
 บทบาททางการสอนก็คือ สอนนักศึกษาให้มีวิชาชีพชั้นสูง ให้มีความรู้ความสามารถสนองความ
 ต้องการของสังคม สอนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมที่ดี เป็นพลเมืองดี และเป็นผู้ที่มีความสามารถในการ
 ประกอบอาชีพ (ป๋วย อึ้งภากรณ์ ๒๕๑๖ : ๘๗) /

✓ แต่ในปัจจุบันนี้สังคมไทยกำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นับตั้งแต่เดือน
 ตุลาคม ๒๕๑๖ เป็นต้นมา ข้าราชการ ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียน เริ่มหันคืนตัว
 ในเรื่องสิทธิ และเสรีภาพ และเข้ามามีบทบาทในด้านต่าง ๆ มากขึ้น แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลง
 ครั้งนี้มีได้ตั้งอยู่บนรากฐานอันมั่นคง เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเกินไป มีความสับสน
 วุ่นวายจึงเกิดขึ้นอันเป็นสาเหตุที่ทำให้ความขัดแย้งด้านต่าง ๆ ตามมา (วราณี กิติละเอียง
 ๒๕๒๐ : ๑) เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้บุคคลยอมปรับตัวอยู่ตลอดเวลา ผลของสังคมดังกล่าวทำให้
 บุคคลเกิดความไม่แน่ใจ เกิดความกังขาข้องใจ เกิดความวิตกกังวล ความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคม
 เปลี่ยนแปลงไป ทั้งหมดนี้เป็นผลให้บุคคลประสพปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น

ในกรมการฝึกหัดครูได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการผลิตครู ตามนโยบายของรัฐบาล
 และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จากมติคณะรัฐมนตรี ในการประชุมครั้งที่ ๒๘/๒๕๒๐ เมื่อวันที่
 ๑๕ มิถุนายน ๒๕๒๐ ว่า "คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
 ที่ได้วางแผนผลิตครูให้ตรงเป้าหมายในแผนพัฒนาการศึกษา โดยมิให้ผลิตมากเกินไป
 และให้ลดจำนวนนักศึกษานอกเวลาของตามลำดับจนเลิกผลิตในที่สุด และให้หันมามุ่งอบรม
 ครูประจำการเพื่อเพิ่มคุณภาพการสอน การทำงานของครู แทนการสอบเพื่อเพิ่มวุฒิ
 และให้ยกเลิกผลิตครูระดับ ป.กศ. หันมารับนักศึกษาที่จบมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้าฝึกอบรม
 ในวิชาชีพครู โดยเน้นผลิตครูระดับ ป.กศ. สูง และปริญญาแทน" จากการประชุมครั้งนี้

กรบการฝึกหัดครูได้มีคำสั่งให้วิทยาลัยครูทุกแห่ง เคารับนักศึกษาระดับ ป.กท. ภาคนอกเวลา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๕ และได้เคารับนักศึกษากนอกเวลาและภาคต่อเนื่อง ระดับ ป.กท.สูง ตั้งแต่ปีการศึกษามา ๒๕๒๐ เป็นต้นไป (จรู มินินทร์ ๒๕๒๐ : ๓) ฉะนั้นตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๐ เป็นต้นไป สถานศึกษาฝึกหัดครูคงมีแต่นักศึกษากภาคปกติอย่าง เดียว ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีค นักเิกบาระดับ ป.กท. สูง และปริญญา มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงครั้งนี่ย่อมมีผลกระทบกระเทือน ต่อการปรับตัวของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ซึ่งเป็นบุคลากรที่สำคัญของกรบการฝึกหัดครูโดยตรง ผลกระทบกระเทือนอาจจะเนื่องมาจากความวิตกกังวลในสภาพของตนในปัจจุบัน และความรู้สึก รับผิดชอบในงานที่กำลังเปลี่ยนรูปไป

ความวิตกกังวล (Anxiety) เป็นสภาพอันไม่พึงพอใจทางอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับ ชีวิตตลอดเวลา (วรวิ รัชชรม ๒๕๑๕ : ๓ อ้างอิงมาจาก Boughman. ๑๙๖๒ : ๔๑๕) เรื่องความวิตกกังวลนี้ ฟรอยด์ (Freud) และ ฮัลลิแวน (Halliway) ต่างเชื่อว่า ความวิตกกังวล มีส่วนสำคัญในการกำหนดบุคลิกภาพของบุคคล จากการเิกษาของ แคทเทล (Cattell) ก็พบว่าความวิตกกังวลเป็นลักษณะคั่นต่อของบุคลิกภาพ ซึ่งมีอิทธิพลต่อลักษณะอื่น ๆ ในบุคลิกภาพ หรือส่งผลต่อพฤติกรรมอื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของฟรอยด์และ ฮัลลิแวน (Hall and Lindzey. ๑๙๙๐ : ๔๐ - ๔๕) และ ความรู้สึกรับผิดชอบ (Sense of Responsibility) เป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และความ สำเร็จนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย ๓ ประการ คือ พันธผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์ (Flippo. ๑๙๖๖ : ๑๒๒) ความรู้สึกรับผิดชอบนี้เป็นลักษณะสำคัญที่สังกม ชุมชน และ ประเทศชาติต้องการ *

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเิกษากความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์ใน วิทยาลัยครู ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้เิกเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมและในกรบการ ฝึกหัดครู ต้องการทราบถึงความวิตกกังวลและความรู้สึกอันรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครู จะมีบทบาทแตกต่างและสัมพันธ์กันอย่างไร อันจะเป็นผลต่อการสร้างและปรับปรุงบุคลิกภาพ ที่ดีของครู สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางสร้างประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของอาจารย์ ในวิทยาลัยครูในโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- ๑. เพื่อศึกษาความวิตกกังวลและความรู้สึกที่รับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครูว่ามีมากน้อยเพียงไร
- ๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวล และความรู้สึกที่รับผิดชอบของอาจารย์วิทยาลัยครู ตามเพศ วุฒิ ประสบการณ์ในการสอน และสถานภาพการสมรส
- ๓. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวล และความรู้สึกที่รับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครู
- ๔. เพื่อสร้างและปรับปรุงแบบทดสอบวัดความวิตกกังวล และความรู้สึกที่รับผิดชอบเพื่อใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์วิทยาลัยครู

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

- ๑. ทำให้ทราบถึงความวิตกกังวล และความรู้สึกที่รับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครูว่ามีมากน้อยเพียงไร
 - ๒. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างเพศ วุฒิ ประสบการณ์ในการสอน และสถานภาพในการสมรส ของอาจารย์ในวิทยาลัยครูที่เกี่ยวกับความวิตกกังวล และความรู้สึกที่รับผิดชอบ
 - ๓. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและความรู้สึกที่รับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ว่ามีหรือไม่ อย่างไร
 - ๔. ได้แบบทดสอบวัดความวิตกกังวล และแบบทดสอบวัดความรู้สึกที่รับผิดชอบสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครู เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจค้นคว้าต่อไป
- นอกจากนี้ผลการวิจัยยังเป็นแนวทางเสนอแนะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรมการฝึกหัดครู ได้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยครูให้ดีขึ้น เพื่อให้อาจารย์ในวิทยาลัยครูมีบุคลิกภาพที่ดี และมีสมรรถภาพในการทำงานสูง

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. ในการวิจัยจะจำแนกกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่างกันออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ
 - ๑.๑ วุฒิปริญญาตรี หรือต่ำกว่าปริญญาตรี
 - ๑.๒ วุฒิสูงกว่าปริญญาตรี
๒. ในการวิจัยจะจำแนกกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทางการสอนต่างกันออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ
 - ๒.๑ อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๑๐ ปี ถือว่ามีประสบการณ์ในการสอนน้อย
 - ๒.๒ อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า ๑๐ ปี ถือว่ามีประสบการณ์ในการสอนมาก
๓. ในการพิจารณาว่าอาจารย์วิทยาลัยครูจะมีความวิตกกังวล สูง ปานกลาง และต่ำ พิจารณาจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความวิตกกังวล คือ
 - ๓.๑ ได้คะแนน (๕๐) - ๑๒๕ เป็นผู้มีควมวิตกกังวลต่ำ
 - ๓.๒ ได้คะแนน ๑๒๖ - ๑๗๕ เป็นผู้มีควมวิตกกังวลปานกลาง
 - ๓.๓ ได้คะแนน ๑๗๖ - ๒๕๐ เป็นผู้มีควมวิตกกังวลสูง
๔. ในการพิจารณาว่าอาจารย์วิทยาลัยครูจะมีความรู้สึกรับผิดชอบ สูง ปานกลาง และต่ำ พิจารณาจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบ คือ
 - ๔.๑ ได้คะแนน ๔๐ - ๑๐๐ เป็นผู้มีควมรู้สึกรับผิดชอบต่ำ
 - ๔.๒ ได้คะแนน ๑๐๑ - ๑๕๐ เป็นผู้มีควมรู้สึกรับผิดชอบ ปานกลาง
 - ๔.๓ ได้คะแนน ๑๕๑ - ๒๐๐ เป็นผู้มีควมรู้สึกรับผิดชอบสูง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

๑. กลุ่มตัวอย่าง
การศึกษารั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครูที่ทำการสอนในปี

การศึกษามา ๒๕๖๑ จากวิทยาลัยครู ๖ แห่ง โดยสุ่มจากกลุ่มวิทยาลัยครู ๖ กลุ่ม ๆ ละ ๑ แห่ง
จำนวน ๓๓๘ คน

๒. ตัวแปรที่จะศึกษา

๒.๑ ศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบต่อ
ไคแก่

- เพศ
- วุฒิ
- ประสบการณ์ในการทำงาน
- สถานภาพการสมรส

ตัวแปรตาม ไคแก่

- ความวิตกกังวล
- ความรู้สึกรับผิดชอบต่อ

๒.๒ ศึกษาความสัมพันธ์ ตัวแปรที่จะศึกษา คือ

- ความวิตกกังวล
- ความรู้สึกรับผิดชอบต่อ

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

๑. ความวิตกกังวล (Anxiety) หมายถึง สภาพทางอารมณ์ซึ่งบุคคลรู้สึก
ไม่สบายใจ ตึงเครียด ขาดความมั่นคงปลอดภัย หรือเกิดความกลัว เมื่อถูกเร้าให้เกิดความ
รู้สึกหรืออยู่ในสภาพของอารมณ์ดังกล่าว บุคคลจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น หม่นหมอง
เศร้าซึม เคร่งเครียด หงุดหงิด อารมณ์เสียได้ง่าย กังวลใจ หวาดระแวง หวาดกลัว คิดฟุ้งซ่าน

ความวิตกกังวลวัดออกมาเป็นคะแนนได้ด้วยแบบทดสอบวัดความวิตกกังวล

๒. ความรู้สึกรับผิดชอบต่อ (Sense of Responsibility) หมายถึง
ความรู้สึกที่แสดงถึงความเอาใจใส่รับเป็นภาระต่อหน้าที่การงาน ที่ได้รับมอบหมายด้วยความ
เต็มใจ และปฏิบัติตามหน้าที่โดยเคร่งครัด กล้าเผชิญความจริง รักษาสิทธิของตน มีความ
ซื่อสัตย์และรักษาสัมพันธไมตรีส่วนรวมเหมือนของคน

ความรู้สึกรับผิดชอบวัดออกมาเป็นคะแนนได้ด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ที่รับผิดชอบ

๓. อาจารย์วิทยาลัยครูหมายถึง อาจารย์ที่ทำการสอนและรับราชการอยู่ในวิทยาลัยครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา ๒๕๒๑

๔. กลุ่มวิทยาลัยครูหมายถึง วิทยาลัยครูที่รวมกลุ่มเดียวกัน ซึ่งกรมการฝึกหัดครูได้กำหนดไว้ มีนัยหมายถึงที่จะปรับปรุงงานของวิทยาลัยครูให้มีอิสระ ปรับปรุงค่านิเวศนาการ สามารถใช้ทรัพยากรของกลุ่มให้เกิดประโยชน์สูงสุด (พระนอม แก้วกำเนิด ๒๕๒๐ : ๗ - ๑๐) กรบการฝึกหัดครูได้อนุมัติโครงการ กลุ่มวิทยาลัยครูโดยจัดวิทยาลัยครูออกเป็น ๖ กลุ่ม คือ

๔.๑ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ มี ๔ วิทยาลัย คือ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูลำปาง วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ วิทยาลัยครูพิจิตรสงครวม วิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัยครูนครสวรรค์ และวิทยาลัยครูเพชรบูรณ์

๔.๒ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี ๔ วิทยาลัย คือ วิทยาลัยครูอุตรธานี วิทยาลัยครูสกลนคร วิทยาลัยครูเลย วิทยาลัยครูอุบลราชธานี วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูสุรินทร์ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ และวิทยาลัยครูนครราชสีมา

๔.๓ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง มี ๕ วิทยาลัย คือ วิทยาลัยครูเทพสตรี วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงครวม วิทยาลัยครูจันทบุรี และวิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา

๔.๔ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตก มี ๔ วิทยาลัย คือ วิทยาลัยครูนครปฐม วิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยครูกาญจนบุรี และวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง

๔.๕ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ มี ๕ วิทยาลัย คือ วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูสงขลา วิทยาลัยครูยะลา และวิทยาลัยครูภูเก็ต

๔.๖ กลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง มี ๖ วิทยาลัย คือ วิทยาลัยครูธนบุรี วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูสวนดุสิต วิทยาลัยครูจันทน์เกษม และวิทยาลัยครูพระนคร

- ๕. เพศ หมายถึง เพศชายและเพศหญิง
- ๖. วุฒิ หมายถึง ผลสำเร็จที่ได้รับการรับรองจากการศึกษาเล่าเรียนในสถานการศึกษาทั้งในหรือต่างประเทศ
- ๗. ประสบการณ์ในการสอน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติราชการของอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่เริ่มรับราชการจนถึงปัจจุบัน
- ๘. สถานภาพการสมรส หมายถึง สถานภาพการดำเนินชีวิตของอาจารย์ในลักษณะที่เป็นโสด หรือแต่งงาน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ความวิตกกังวล (Anxiety)

๑. ความหมายของความวิตกกังวล

‘ฮอลล์ และ ลินเชย์ (Hall and Lindzey. ๑๙๖๖ : ๔๔)

ได้กล่าวถึงความวิตกกังวลตามทฤษฎี ‘รอยบ์ ไวต์นีย์ "ความวิตกกังวลหมายถึง สภาวะของความตึงเครียด เป็นแรงผลักดันคล้ายความหิว หรือความรู้สึกทางเพศ แต่ต่างกันตรงที่ว่า สภาวะดังกล่าวไม่ได้เกิดจากสภาพร่างกายภายใน แต่มีสาเหตุดั้งเดิมมาจากภายนอก เมื่อความวิตกกังวลถูกเร้าให้เกิดขึ้น มันจะสร้างแรงจูงใจให้บุคคลต้องหาอะไรบางอย่างเพื่อลดสภาวะดังกล่าว"

^๑ เจอร์ซิค (Jerzild. ๑๙๖๔ : ๓๔๔) ได้กล่าวว่า ความกลัวและความวิตกกังวล เป็นสภาพทางจิตใจที่ไม่พึงปรารถนา (Unpleasant) เป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่เป็อันตรายหรือสิ่งที่มาข่มขู่ ซึ่งอาจจะรู้หรือไม่ว่าสิ่งนั้นเป็นอะไร และถ้าเกิดความกลัวหรือความวิตกกังวลในอัตราที่ค่อนข้างสูงแล้ว อย่างน้อยที่สุดก็จะมีปฏิกิริยาทางร่างกายเกิดขึ้น เช่นเกี่ยวกับกลไกของระบบประสาท ทำให้ต่อมอะดรีนอล (Adrenal glands) ทำงานมากขึ้น มีผลทำให้หัวใจเต้นเร็วขึ้น ทำให้ระบบย่อยอาหารทำงานช้าลง เหงื่อออกตามฝ่ามือ และการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ อีก

^๒ โมวเรอร์ (Mowrer. ๑๙๖๓ : ๒๖๔ - ๒๖๕) ได้กล่าวถึงความวิตกกังวลไว้ว่า "ความวิตกกังวล ก็อารมณ์ แต่เป็นอารมณ์ซึ่งคล้ายกับเมื่อเรารู้ถึงความหิวหรือกระหาย เป็นสภาพที่ ตึงเครียด หรือเป็นสภาพที่คนเรารู้สึกไม่สบายใจ หรือต้องการจะซจจคิให้หมดไป นอกจากนั้น ยังเป็นตัวการที่ผลักดันให้คนเราทำพฤติกรรมบางอย่าง ซึ่งในแง่นี้ถือได้ว่าเป็นแรงจูงใจ"

‘ออสซูเบล (Ausubel. ๑๙๖๔ : ๒๔๕) ได้กล่าวว่า "ความวิตกกังวลหมายถึง แนวโน้มของบุคคลที่จะตอบสนองต่อเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยความกลัว เพราะมีความรู้สึกว่าการณ์หรือสถานการณ์นั้น จะทำให้เขาต้องเสียความภาคภูมิใจ (Self - Esteem) ความวิตกกังวลต่างกับความกลัวธรรมดาในแง่ที่ว่า สิ่งที่มากระทำนั้นจะกระทำ

ต่อความภาคภูมิใจของบุคคลมากกว่าที่จะกระทำต่อร่างกายของบุคคลนั้น เช่น บุคคลจะรู้สึกกลัวเมื่อสุนัขจะกัด แต่จะเกิดความวิตกกังวลเมื่อเขาอาจเสียความภาคภูมิใจในตนเอง" จะเห็นว่า ออซุเบล มองความวิตกในแง่ของสภาวะของบุคคลอันเกิดจากการสูญเสียความภาคภูมิใจ

ฮิลการ์ด (Hilgard. ๑๙๖๒ : ๑๗๓ - ๑๗๔) ได้กล่าวว่า "ความวิตกกังวลเป็นสภาพคล้ายกับความกลัว และมีความสัมพันธ์กับความกลัวอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ยังมีความสำคัญในด้านการจูงใจ ทั้งนี้เนื่องจากความวิตกกังวลเป็นสภาพที่บุคคลรู้สึกกระวนกระวายใจ เป็นความกลัวซึ่งต่างจากความกลัวธรรมดา กลัวคือ ความกลัวธรรมดานั้น มีวัตถุหรือสิ่งที่ทำให้กลัวปรากฏเป็นรูปร่างให้เห็น แต่ความวิตกกังวลเป็นความกลัวซึ่งไม่มีวัตถุ หรือสิ่งที่ทำให้กลัวปรากฏเป็นรูปร่างให้เห็น ดังนั้นจึงอาจพูดได้ว่า ความวิตกกังวลเป็นความกลัวที่เลื่อนลอยไม่แจ่มชัด แต่คล้ายกับความกลัวในแง่ที่ว่าเป็นสภาพที่ทำให้บุคคลรู้สึกไม่สบายใจ เกิดความตึงเครียด สภาพเหล่านี้บุคคลต้องการหลีกเลี่ยง นอกจากนี้อาจถือได้ว่าความวิตกกังวลเป็นแรงขับอย่างหนึ่งด้วย"

อิงลิช และ อิงลิช (English and English. ๑๙๖๔ : ๓๕) ได้ให้ความหมายของความวิตกกังวลอย่างละเอียดซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

๑. ความวิตกกังวลเป็นสภาวะของความไม่สบายใจ อันเนื่องมาจากความปรารถนาอันแรงกล้า และแรงขับ ไม่อาจไปถึงเป้าหมายที่ต้องการได้ หรือ
๒. ความวิตกกังวล หมายถึง ความกลัวอันว่าวนลับสนว่า อาจมีสิ่งเลวร้ายเกิดขึ้นในอนาคต
๓. ความวิตกกังวล หมายถึง ความกลัวที่ต่อเนื่องซึ่งอาจสังเกตเห็นได้แต่อยู่ในระดับต่ำ
๔. ความวิตกกังวล หมายถึง ความรู้สึกที่ว่าตนเองถูกขู่เข็ญ เป็นการขู่เข็ญที่น่ากลัว โดยที่บุคคลนั้นก็ไม่อาจบอกได้ว่า สิ่งที่เขา รู้สึกว่ามาขู่เข็ญเขานั้นคืออะไร

อาพล โองเคลือบ (อาพล โองเคลือบ ๒๕๑๕ : ๑๔) ได้สรุปว่าความวิตกกังวลมีลักษณะที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. ความวิตกกังวล หมายถึง สภาพทางอารมณ์ซึ่งคนเรารู้สึกไม่สบายใจ ถึงเกรียกรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย เนื่องจากคนถูกข่มขู่ รู้สึกว่าอันตรายเกิดขึ้น เกิดความหวาดกลัว ซึ่งสภาพเหล่านี้บุคคลต้องการหลีกเลี่ยงหรือขจัดให้หมดไป

๒. ความวิตกกังวลมีลักษณะคล้ายกับความกลัว แต่เป็นความกลัวที่เคลื่อนไหว ไม่มีสิ่งที่ทำให้กลัวปรากฏให้เห็น หรือไม่อาจบอกได้ว่าสิ่งที่ทำให้กลัวคืออะไร

๓. ความวิตกกังวลอาจถือได้ว่าเป็นแรงขับ ซึ่งสัมพันธ์กับแรงจูงใจ

๒. ประเภทของความวิตกกังวล

พรอบค (Hall and Lindzey. ๑๙๗๐ : ๔๔) ซึ่งได้ให้ความสำคัญแก่ความวิตกกังวลอย่างมาก ได้แบ่งความวิตกกังวลออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. ความวิตกกังวลตามความจริง (Reality Anxiety) คือความวิตกกังวลต่อความเป็นจริง หรือความกลัวที่มีต่ออันตรายอันแท้จริงในโลกภายนอก เป็นความวิตกกังวลขั้นพื้นฐาน จากขั้นนี้มีผลให้เกิดความวิตกกังวลอีก ๒ ประเภท

๒. ความวิตกกังวลในแบบโรคประสาท (Neurotic Anxiety) คือความกลัวว่าสิ่งที่ทำไปตามสัญญาชาตญาณนั้นจะได้รับการลงโทษ ความวิตกกังวลแบบนี้มีรากฐานมาจากความเป็นจริง ทั้งนี้เพราะเด็กเคยถูกพ่อแม่ หรือผู้มีอำนาจลงโทษการกระทำซึ่งเด็กทำไปตามแรงกระตุ้น

๓. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับหลักศีลธรรม (Moral Anxiety) เป็นความกลัวต่อความรู้สึกผิดชอบ (Conscience) คือกลัวว่าความคิดหรือการกระทำบางอย่างจะขัดกับหลักศีลธรรมที่บุคคลได้รับการอบรมสั่งสอนมาแต่วัยเด็ก ความวิตกกังวลแบบนี้มีรากฐานมาจากความเป็นจริงคล้ายเหมือนกัน ทั้งนี้เพราะบุคคลเคยถูกลงโทษ เนื่องจากฝ่าฝืนศีลธรรม ดังนั้นจึงเกิดความกลัวว่าจะถูกลงโทษอีก ถ้าสิ่งที่คิดหรือทำนั้นฝ่าฝืนระเบียบกฎเกณฑ์หรือหลักศีลธรรม

๓. การวิจัยเกี่ยวกับความวิตกกังวล

✓ แคทเทล (Cattell. ๑๙๖๑ : ๕๖ - ๕๗) กล่าวว่า ความวิตกกังวลเป็นส่วนหนึ่งของอาการทางประสาท ซึ่ง ไคลน์ และ เกค (Kline and Gale. ๑๙๗๑ : ๕๐ - ๕๓)

ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแสดงออกอาการทางประสาท และผลสัมฤทธิ์โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาปีหนึ่งที่ระดับมหาวิทยาลัย จำนวน ๔๕๕ คน และใช้แบบสำรวจ Eysenck Personality Inventory ผลปรากฏว่า คาสท์สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสามมีนัยสำคัญทางสถิติ แก่ค่าอย่างมาก

เพนนี (Penny. ๑๙๖๕ : ๒๙๖ - ๓๐๒) ศึกษาเรื่องความอยากรู้อยากเห็น และความวิตกกังวลของเด็ก เกรด ๔ - ๖ และใช้แบบสอบถาม CMAS วัดความวิตกกังวล ในส่วนที่เกี่ยวกับความวิตกกังวลและเพศ ผลปรากฏว่าเพศหญิง จะมีความวิตกกังวลสูงกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คาสทาเนดา และแมคแคนเลส (Castaneda and McCanless. ๑๙๕๖ : ๓๑๓ - ๓๒๖) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวลของเด็กชายและหญิง เกรด ๔, ๕, ๖, จำนวน ๓๘๖ คน โดยใช้แบบสอบถาม CMAS วัดความวิตกกังวล ผลปรากฏว่าเพศหญิง มีความวิตกกังวลสูงกว่าเพศชาย เหมือนกัน

✓ ซินฮา และ ปราโมด (Sinha and Pramod. ๑๙๖๖ : ๒๒๙) แห่งมหาวิทยาลัย อัลลาฮาบัด (Allahabad) ในประเทศอินเดีย ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับบุคลิกภาพบางประการ ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ๑๐๐ คน ใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพชุดหนึ่ง (A group of personality tests) ปรากฏผลว่า ความวิตกกังวล และความตอกรใจเคน (Deviance score) มีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รุบุช (Kuebush. ๑๙๖๓ : ๔๕๘) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับความวิตกกังวล ซึ่ง คณะของเขาและคนอื่น ๆ ทำไว้พบว่า โดยทั่วไปความวิตกกังวลจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่ง่าย ซึ่งไม่ต้องใช้ภาษา อย่างไรก็ตามผลของความวิตกกังวลที่จะมีต่อการเรียนรู้อยู่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ความเข้มของสิ่งเร้า ความยากง่ายหรือสลับซับซ้อนของสิ่งที่เรียน ความสามารถในการปรับตัวของผู้เรียนให้เข้ากับสถานการณ์หรืองานที่เรียนรู้ และโดยทั่วไปแล้วความวิตกกังวลจะขัดขวางการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษา โดยเฉพาะการพูด การเขียน และการใช้ความคิดขั้นลึกซึ้ง ซึ่ง เกนเนดี้ (Kennedy. ๑๙๓๑ : ๒๐๔) ได้อ้างถึงผลการวิจัยของ

สติเวเนสัน และ ออร์ดอน (Stewenson and Ordon) ที่ได้ศึกษาความวิตกกังวลและการเรียนรู้ โดยใช้มาตราวัดความวิตกกังวลของ ชาราคัน (Test Anxiety Scale for Children) ผลปรากฏว่า เด็กที่มีความวิตกกังวลสูงนั้น ความสามารถจะค่อย ๆ ลดลงเมื่อสิ่งที่เรียนค่อย ๆ ยากขึ้น สลับซับซ้อนขึ้น มีลักษณะเป็นนาบทรอบ และต้องใช้ความคิดมากขึ้น

แคทเทล (Cattel. ๑๙๖๑ : ๒๖๓ - ๒๖๔) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับความวิตกกังวลของเขาว่า โดยทั่วไปความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสัมพันธ์กันเป็นลบ ซึ่ง กาสตาเนดา และคณะ (Castaneda and Others, ๑๙๕๖ : ๓๒๗ - ๓๓๒) ได้ศึกษาผลของความวิตกกังวลที่มีต่องานที่ง่าย และงานที่ยากสลับซับซ้อนโดยศึกษากับเด็กเกรด ๕ จำนวน ๓๗ คน และวัดความวิตกกังวลโดยใช้แบบสอบถาม CIAS (Children Manifest Anxiety Soale) ได้เด็กที่มีความวิตกกังวลสูง ๒๑ คน และเด็กที่มีความวิตกกังวลต่ำ ๑๖ คน ให้เด็กทั้งสองกลุ่มนี้ทำงานทั้งประเภทที่ง่าย และประเภทที่ยากสลับซับซ้อน ผลปรากฏว่ามีปฏิกริยารวม (Interaction) ระหว่างความวิตกกังวลกับความง่ายของงาน กล่าวคือ เด็กที่มีความวิตกกังวลสูงจะทำได้ดีกว่าเด็กที่มีความวิตกกังวลต่ำ สำหรับงานที่ง่าย แต่เมื่องานยิ่งยากขึ้น เด็กที่มีความวิตกกังวลสูง จะทำงานน้อยกว่าเด็กที่มีความวิตกกังวลต่ำ และยิ่งไปกว่านั้นเด็กที่มีความวิตกกังวลสูงและต่ำนั้น ทำงานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เฉพาะงานที่ยากและซับซ้อนเท่านั้น ส่วนความแตกต่างสำหรับงานที่ง่ายนั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แมนลีย์ (Manley. ๑๙๖๔ : ๓๔๗๖ - A) ได้ศึกษาแนวโน้มความวิตกกังวลในเด็กระดับชั้น ๗ - ๑๒ พบว่ามีความแตกต่างกันระหว่างเพศ เรื่องความวิตกกังวล โดยเพศหญิงจะมีความวิตกกังวลสูงกว่าเพศชาย และยังพบว่านักเรียนที่เรียนดีกว่า และนักเรียนที่อยู่ชั้นสูงกว่า จะสามารถปรับตัวได้ดี และมีความวิตกกังวลต่ำกว่านักเรียนที่เรียนอ่อนและอยู่ชั้นต่ำกว่า

เบอร์กิธ (Bergeth. ๑๙๗๑ : ๒๒๕๓ - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องขวัญและกำลังใจ (Morale) ของอาจารย์ผู้สอนในเขตโรงเรียนของ รัฐคาโรไลน่าเหนือ โดยใช้แบบสอบถาม Purdue Teacher Opiniomnaire สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. กลุ่มผู้สอนที่มีประสบการณ์มาก มีขวัญและกำลังใจที่ในค่านความสามัคคีระหว่างครูกับครูใหญ่ ความพอใจในการสอนการสนับสนุนทางการศึกษาของชุมชน การบริการอำนวยความสะดวก

จำรัส บุญญานันท์ (จำรัส บุญญานันท์ ๒๕๑๕ : ๕๐) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ
 มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล และความต้องการผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ประพฤติคล้อยตาม
 และขัดกับสังคม โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๒๑๐ คน ผลปรากฏว่า
 นักเรียนชายที่ประพฤติขัดกับสังคมมีความวิตกกังวลสูงกว่านักเรียนชายที่ประพฤติคล้อยตามสังคม
 นักเรียนหญิงที่ประพฤติขัดกับสังคมมีความวิตกกังวลสูงกว่านักเรียนหญิงที่ประพฤติคล้อยตามสังคม
 และมีมโนภาพแห่งตน กับความต้องการผลสัมฤทธิ์ ในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ไม่มีความสัมพันธ์กันใน
 แบบเส้นตรง ในทำนองเดียวกัน อำนวย โองเคศฉือบ (อำนวย โองเคศฉือบ ๒๕๑๕ : ๑๘๕)
 ได้ศึกษาเรื่องความวิตกกังวล ความสามารถในการอ่าน และลักษณะอื่นบางประการของบุคลิกภาพ
 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๕๐๐ คน ผลการศึกษาพบว่า ความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์อย่างสูงยิ่ง
 เชิงเส้นตรงในทางลบ กับความสามารถในการอ่าน และมีมโนภาพเกี่ยวกับตน แต่ไม่สัมพันธ์เชิง
 เส้นตรง และเส้นโค้งกับลักษณะความเป็นผู้นำ เด็กที่มีลักษณะเกี่ยวกับความวิตกกังวลสูงกว่าเด็ก
 ที่มีลักษณะแสดงตัว เด็กหญิงมีความวิตกกังวลสูงกว่าเด็กชายและเด็กต่างจังหวัดมีความวิตกกังวล
 แตกต่างกับเด็กในนครหลวง

✓ สันตัก บุญญานันท์ (สันตัก บุญญานันท์ ๒๕๒๐ : ๖๕ - ๖๖) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ
 ความวิตกกังวล และความตั้งใจเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยได้ศึกษากับนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ ๔
 จำนวน ๒๒๑ คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ชายและหญิง มีความวิตกกังวลไม่แตกต่างกัน
 นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีอาชีพและไม่มีอาชีพ มีความวิตกกังวลไม่แตกต่างกัน นักศึกษาผู้ใหญ่อายุมากกับ
 อายุน้อย มีความวิตกกังวลไม่แตกต่างกัน และความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ทางลบกับความตั้งใจ
 เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความวิตกกังวล จะเห็นว่าเพศหญิงมีแนวโน้มจะมี
 ความวิตกกังวลสูงกว่าเพศชาย และความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ทางตรงข้ามกับงานที่สลับซับซ้อน
 ความวิตกกังวลซึ่งอยู่ในระดับสูงเกินไป จะไปขัดหรือเป็นอุปสรรคต่อการทำงานด้านต่าง ๆ
 แต่ความวิตกกังวลในระดับปานกลางอาจช่วยให้การทำงานดีขึ้น ความวิตกกังวลเหมือนแรงขับ
 ที่ช่วยกระตุ้นให้อินทรีย์เกิดพลังที่จะทำพฤติกรรมบางอย่าง ความวิตกกังวลจะช่วยให้การทำงานได้
 แตกต่างมากขึ้น อาจเป็นกวีจิตสร้างการทำงานได้

ความรู้สึกรับผิดชอบ (Sense of responsibility)

บราวเน (Browne. ๑๙๕๘ : ๕๘) ได้สรุปองค์ประกอบของความรู้สึก
รับผิดชอบว่ามีดังนี้ ความไวใจได้ ความคิดริเริ่ม ความไม่ทอดทิ้ง ต่อผู้อุปสรรค ทำงาน
ขั้นแข็ง มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความปรารถนา ที่จะหาใจดีกว่าเดิม

สมิทธี (Smith. ๑๙๖๔ : ๔๒๖) ได้ให้คำจำกัดความของความรับผิดชอบของ
บุคคลได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นแนวโน้มของบุคคลที่จะรู้สึกหรือกระทำ ข้อสถานการณ์ หรือบุคคล
ที่ได้รับมอบหมาย

ฟังก์ และ แวกแนลล์ (Funk and Wagnall อ้างจาก วรณี รักธรรม
๒๕๑๔ : ๔) ได้นิยามความรู้สึกรับผิดชอบว่า เป็นความคาดคะเนว่า คนจะ สามารถ รับผิดชอบ
ได้ บ้าง น้อย เพียง ไร ความ รับผิดชอบ คือ การ แสดง ออก ถึง การ รับผิดชอบ และ รับ ชอบ ใน การ กระทำ
ของ คน มี ความ มี อรรถ ศัญ ใจ ได้ สามารถ จัดการ เงิน และ หน้าที่ ที่ ได้ รับ มอบ หมาย ได้ อย่าง มี
ประ สทธิ ภาพ ทั้ง ยัง หมายถึง ความ สามารถ ใน การ ตอบ สนอง ต่อ หน้าที่ หรือ ข้อตกลง ที่ ตั้ง ไว้ ตาม
อุดม คติ กฎ ของ ศีล ธรรม และ หลัก ธรรม อื่น อีก ด้วย

ลอวชี (Lawshe. ๑๙๖๖ : ๑๔๓) ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบว่า เท่ากับ เป็น
การ ค้นหา อุป นิ ัย อารม ณ์ ของ บุคคล ว่า มี ความ รวม คอบ รับ ผิด ชอบ และ เป็น ที่ ไว ใจ ได้ บ้าง น้อย เพียง ไร

ชวาช แพร์ติกุล (ชวาช แพร์ติกุล ๒๕๑๔ : ๓๓) ให้ความหมายของความรู้สึก
รับผิดชอบและแปลออกมาในรูปพฤติกรรมไว้ว่า ความรู้สึก รับผิดชอบ หมายถึง ความ สนใจ ความ
ตั้งใจ ที่จะ ทำงาน และ ศึกษา ผลงาน ที่ ได้ ทำ ไป แล้ว เชื่อ รับ ปรุ่ง แก้ไข ให้ เป็น ผล สำเร็จ จล ล่ง ไป
ด้วย ดี ยอมรับ ใน สิ่ง ที่ ตน กระทำ ไป ทั้ง ใน คำ ที่ เป็น ผล ดี และ ผล เสีย โดย แสดง ออก ใน รูป
การ ปฏิบัติ งาน ที่ ได้ รับ มอบ หมาย ด้วย ความ เต็ม ใจ ปฏิบัติ งาน ด้วย ความ ระ มัด ระ วัง อย่าง มี จุด มุ่ง หมาย
เพื่อ ให้ บรรลุ ผล สำเร็จ ตาม ที่ ได้ รับ งาน มา

ยุพา อานันท์สิทธิ (ยุพา อานันท์สิทธิ ๒๕๑๕ : ๒๘) ได้นิยามปฏิบัติการของ
ความรู้สึกรับผิดชอบว่า คือ บุคลิ ก ลักษณะ หนึ่ง ของ บุคคล ซึ่ง เมื่อ ปะ ทะ สัมพันธ์ กับ สถานการณ์ หรือ
บุคคล จะ แสดง พฤติกรรม ออกมา รวม ๆ กัน ด้วย การ ทำงาน ขั้น ขั้น แข็ง บาก บาก ไม่ ทอด ทิ้ง ต่อ ผู้ อุป สรรค

เป็นที่ไวใจได้ มีความปรารถนาที่จะทำให้ดีกว่าเดิม ควบคุมตนเองได้ มีวินัยในตนเอง เป็น
ตัวของตัวเอง เชื่อมั่นในตนเอง ยึดมั่นในกฎเกณฑ์

ไซค์แมน (Siedman. ๑๙๖๒ : ๔๐๘ - ๔๑๑) ได้รวบรวมทัศนคติเกี่ยวกับการ
การฝึกความรับผิดชอบของ มิตตัน (Mutton) และ แฮร์ริส (Harris) ไว้ดังนี้

๑. การฝึกความรับผิดชอบควร เริ่มตั้งแต่เด็กยังมีอายุน้อย ๆ
๒. เด็กทุกคนควร ได้มีโอกาสฝึก มีความรับผิดชอบ
๓. การฝึกให้มีความรับผิดชอบ และการจัดประสบการณ์ความรับผิดชอบ ควรให้

เหมาะสมกับแต่ละบุคคล

๔. ควรให้เด็กทราบว่าผู้ใหญ่หวังอะไรจากตัวเขา
๕. การฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบ ผู้ใหญ่ควร จู้จักยึดหยุ่นในการฝึกไม่เร่งรัดเกินไป
๖. เด็กต้องการคำแนะนำจากผู้ใหญ่
๗. เด็กต้องการความไว้วางใจจากผู้ใหญ่ เมื่อสามารถเรียนรู้ว่าส่วนใดควรอยู่ใน

ความรับผิดชอบ

๘. ทัศนคติและพฤติกรรมบดบังความรับผิดชอบของผู้ใหญ่ มีอิทธิพลต่อพัฒนาการรับผิดชอบ
ของเด็ก

มุลเลอร์ (Mueller. ๑๙๖๕ : ๔๕๕) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างความรู้สึก
รับผิดชอบทางสังคมของนิสิตในมหาวิทยาลัยชิคาโก พบว่า กลุ่มนิสิตเข้าใหม่ และนิสิตเก่า
มีความรู้สึกรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน และนิสิตที่โตขึ้นทั้งเพศชายและเพศหญิง ทำคะแนนความรู้สึก
รับผิดชอบสูงกว่านิสิตที่ไม่โตขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และกลุ่มคนที่เป็นพวกอนุรักษนิยม มักมี
แนวโน้มไปในทางความรู้สึกรับผิดชอบสูง ซึ่งแสดงว่าการเข้ามาอยู่ในมหาวิทยาลัยของนิสิต
นานหรือเพิ่ง เข้าจะมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมเหมือนกัน การฝึกในมหาวิทยาลัยไม่มีผลทาง
ความรู้สึกรับผิดชอบสูงขึ้นมาสัก และนิสิตที่เรียนดีจะมีความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่านิสิตที่เรียน
ไม่ดี กลุ่มนิสิตที่ขบถยึดมั่นในกฎเกณฑ์ถือศักดิ์ศรี และรักษาประเพณีเก่าจะมีความรู้สึกรับผิดชอบสูง

บลัทท์ และ สไตน์ (Blatt and Stien, ๑๙๕๗ : ๔๐๖) ได้ศึกษากับกลุ่มนิสิต
ปริญญาเอกทางอุตสาหกรรม จำนวน ๑๒ คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่ม
ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงและต่ำ ด้วยวิธีจัดอันดับ พบว่ากลุ่มที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง มีความ
เชื่อมั่นในตัวเองสูง มีความพยายามเอาใจจดจ่ออยู่กับงานมากกว่าเพื่อนนิตด้วยกัน ดังนั้น
พอจะกล่าวได้ว่า บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงน่าจะมีการรับผิดชอบสูง ทั้งนี้เนื่องจากมี
ความเชื่อมั่นในตัวเอง ความพยายามเอาใจจดจ่ออยู่กับงานเป็นลักษณะหนึ่งของบุคคลที่มีความ
รู้สึกรับผิดชอบ

สตอร์ม (Storm, ๑๙๖๕ : ๓๘๓ - ๓๘๔) ได้ทำการศึกษากับคุณภาพของครูที่ได้
รับปริญญาเอกทางการศึกษา จำนวน ๑๒๕ คน อายุตั้งแต่ ๒๖ - ๖๐ ปี พบว่าครูกลุ่มนี้มีบุคลิกภาพ
สูงในด้านการแสดงออก ความมั่นใจตนเอง มีความคิดอิสระ มีความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ มีความ
คิดที่จะทำให้อีกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ แพรลล์ และ กุชแมน (Prall and
Cushman, ๑๙๖๔ : ๔๔๒) ที่ได้ทำการศึกษากับคุณภาพของครูโดยการสัมภาษณ์ครู ๑๕๐ คน
ระหว่างครูที่มีวุฒิสอง และครูที่มีวุฒิต่ำ ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีวุฒิสองมีความมั่นใจในการทำงาน
มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สูงกว่าครูที่มีวุฒิต่ำ ซึ่งความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์ และความคิดที่จะทำให้อีกว่าเดิมเป็นองค์ประกอบของความรู้สึกรับผิดชอบ (Browne,
๑๙๕๘ : ๕๘)

เมทเฟสเซล และ เชีย (Metfessel and Shea, ๑๙๖๑ : ๑๖ - ๑๗)
รองศาสตราจารย์สาขาจิตวิทยาการศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียตอนใต้ และศึกษาธิการเขต
แคลิฟอร์เนีย ได้ทำการสำรวจเพื่อหาสาเหตุที่ครูอเมริกันในโรงเรียนรัฐบาลออกไปประกอบ
อาชีพอื่นเป็นจำนวนมากก่อปี ผลการวิจัยพบว่าครูอเมริกันไม่พอใจอาชีพของตนเพราะความ
คับข้องใจต่าง ๆ ตามรายการดังต่อไปนี้

๑. สภาพการทำงานของครู ได้แก่
 - ๑.๑ เครื่องอำนวยความสะดวกและวัสดุใช้สอยสำหรับครู เช่น อ่างล้างมือ
ตู้ โต๊ะ กระจกบานคินสอ ฯลฯ มีไม่พอและคุณภาพต่ำ

๑.๒ บริการช่วยเหลือพิเศษ เช่น ใบบังการทางจิตวิทยา หรือหน่วยงานที่
โรงเรียนอาจส่งเด็กที่มีปัญหาไปรับการช่วยเหลือ

๑.๓ ภาระหน้าที่ เช่น ครูต้องเตรียมการสอนภาควิชา ครูเสียเวลากับกิจกรรม
นอกหลักสูตรมากเกินไป

๑.๔ เบ็ดเตล็ด เช่น เงินเดือนน้อย ครูถูกข่มขู่ หรือถูกชักจูงไว้ในขณะที่
ทำการสอนโดยบังเอิญ

๒. ความสัมพันธ์กับฝ่ายบริหาร

๒.๑ การประชุม ใช้เวลานานยืดเยื้อโดยไม่จำเป็น

๒.๒ การแบ่งงาน เช่น ครูถูกบังคับให้สอนในวิชาที่ไม่ถนัด หรือไม่เคยเรียนมา

๒.๓ สวัสดิการและความเป็นผู้นำ คือ ขาดผู้นำและผู้นำบังคับบัญชาไม่ค่อยได้คำนึง
ถึงสวัสดิการของครู

๓. การสมาคม ครูไม่มีอิสระทำอะไรได้ตามใจชอบอย่างคนทั่วไป ครูถูกจำกัดและ
ถูกควบคุม

๕ มัชฌมา ปิยะมาคา (มัชฌมา ปิยะมาคา ๒๕๒๑ : ๒๘) ได้สำรวจคุณลักษณะของครู
ในจังหวัดพระนครและธนบุรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จำนวน ๑๘๐๒ คน เครื่องมือที่ใช้เป็น
แบบสำรวจ คุณลักษณะของครู ผลการศึกษาพบว่า ครูหญิงมีความยุติธรรมมากกว่าครูชาย แต่ครู
ชายมีความสามารถในการฟังตนเองสูงกว่า เมื่อพิจารณาตามวิธีพบว่าครูที่มีปริญญามีลักษณะฟัง
ตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีลักษณะผู้นำสูงกว่าครูประกาศนียบัตร

๖ วรณี รักธรรม (วรณี รักธรรม ๒๕๑๕ : ๕๔ - ๕๗) ได้ทำการศึกษา เรื่อง
การศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวล ความต้องการผลสัมฤทธิ์ และความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กไทย
เชื้อชาติไทย และเด็กไทย เชื้อชาติจีน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้น ม.ศ.๓ ของโรงเรียน
ในจังหวัดสงขลา และพัทลุง จำนวน ๒๘๐ คน ผลการศึกษาปรากฏว่า

๑. ความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ทางลบ กับความรู้สึกรับผิดชอบ

๒. เด็กไทย เชื้อชาติไทย เพศหญิง จะมีความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบสูง
กว่าเพศชาย

๓. สำหรับความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบ ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสอง

อาร์วี เกรษฐชัย (อาร์วี เกรษฐชัย ๒๕๒๐ : ๔๗) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้น ปีที่ ๑, ๒ และ ๓ จำนวน ๒๒๖ คน ผลการศึกษพบว่า ความสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และของนักศึกษาปีที่ ๑ กับ ปีที่ ๓ มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ มีความสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และความเชื่อมั่นในตนเอง สัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แต่ความรู้สึกรับผิดชอบไม่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะอื่น

สำหรับงานวิจัยเรื่องความรู้สึกรับผิดชอบ กับลักษณะการเป็นผู้นำ ได้มีผู้วิจัยไว้หลายท่าน เช่น ประณต เล็กสวาสดี (ประณต เล็กสวาสดี ๒๕๑๗ : ๕๑ - ๕๔) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรม เลี้ยงดู การฟังผู้อื่น พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ และความรู้สึกรับผิดชอบ พบว่า ความรู้สึกรับผิดชอบมีความสัมพันธ์ทางบวก กับลักษณะการเป็นผู้นำ ลูกคนโต มีความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่าน้อง ๆ และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบได้รับความรักมาก มีความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่าเด็กที่ได้รับการรักน้อย สอดคล้องกับการวิจัยของ อภิสิทธิ์ วงษา (อภิสิทธิ์ วงษา ๒๕๑๗ : ๕๓ - ๕๔) ซึ่งศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้สึกรับผิดชอบ การปรับตัว และลักษณะความเป็นผู้นำพบว่า ความรู้สึกรับผิดชอบ การปรับตัว และลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และในทำนองเดียวกัน คณีย์ งามมานะ (คณีย์ งามมานะ ๒๕๑๘ : ๔๔) ได้วิจัยถึงเรื่องความรู้สึกรับผิดชอบ ความอยากรู้ อยากเห็น และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และ ๗ จำนวน ๕๔๐ คน พบว่า ความรู้สึกรับผิดชอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความอยากรู้ อยากเห็น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

/ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรับผิดชอบ จะเห็นว่าบุคคลจะเกิด

ความรู้สึกรับผิดชอบก็ต่อเมื่อได้เคยฝึกอบรมในด้านการบริการ เป็นวินัยมาก่อน ทำให้เป็นคนมีความเคารพในกฎเกณฑ์ มีความละเอียดรอบคอบ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถบังคับตัวเองได้ ซึ่งจากลักษณะเหล่านี้จะเห็นว่าความรู้สึกรับผิดชอบเป็นลักษณะหนึ่งของผู้นำ เป็นลักษณะที่ชุมชน สังคม และประเทศชาติต้องการ

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

๑. อาจารย์ในวิทยาลัยครูที่มีเพศต่างกัน จะมีความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบแตกต่างกัน
๒. อาจารย์ในวิทยาลัยครูที่มีวุฒิต่างกัน จะมีความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบแตกต่างกัน
๓. อาจารย์ในวิทยาลัยครูที่มีประสบการณ์ทางการสอนต่างกัน จะมีความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบแตกต่างกัน
๔. อาจารย์ในวิทยาลัยครูที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน จะมีความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบแตกต่างกัน
๕. ความวิตกกังวลจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรู้สึกรับผิดชอบ

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการ

...

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ทำการทดลองกับอาจารย์วิทยาลัยครู สังกัด กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา ๒๕-๑ จำนวน ๓๓๘ คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างได้กระทำเป็น ๒ ตอน คือ

๑. การเลือกวิทยาลัยเพื่อใช้ในการศึกษา เนื่องจากวิทยาลัยครูทั่วประเทศมีทั้งหมด ๓๖ แห่ง ซึ่งกรมการฝึกหัดครูได้จัดกลุ่มวิทยาลัยครูเป็น ๖ กลุ่ม ได้แก่

๑.๑ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ มี ๘ วิทยาลัย

๑.๒ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี ๘ วิทยาลัย

๑.๓ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง มี ๕ วิทยาลัย

๑.๔ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตก มี ๔ วิทยาลัย

๑.๕ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ มี ๕ วิทยาลัย

๑.๖ กลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง มี ๖ วิทยาลัย

ทำการสุ่มวิทยาลัยครูโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random) จากกลุ่มวิทยาลัยครู ๖ กลุ่ม ๆ ละ ๑ วิทยาลัย วิทยาลัยครูทั้ง ๖ วิทยาลัย ที่สุ่มได้มีดังนี้ วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ เป็นตัวแทนของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ วิทยาลัยครูมหาสารคาม เป็นตัวแทนของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาลัยครูเทพสตรี ลพบุรี เป็นตัวแทนของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง วิทยาลัยครูเพชรบุรี เป็นตัวแทนของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตก วิทยาลัยครูสงขลา เป็นตัวแทนของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ และวิทยาลัยครูสวนกุหลาบ เป็นตัวแทนของกลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง

๒. การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการศึกษา เมื่อเกิดวิทยาลัยครูได้ ๒ แห่งแล้ว ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เช่นเดียวกัน โดยส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ในวิทยาลัยครูทั้ง ๒ แห่ง แล้วให้ส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ จะได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้จำนวน ๑๖๘ คน ดังแสดงไว้ในตาราง ๑

ตาราง ๑ จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามวิทยาลัยครู

วิทยาลัยครูที่ใช้ในการศึกษา	จำนวนอาจารย์ทั้งหมด	จำนวนอาจารย์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคิดเป็นร้อยละ
วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์	๑๒๘	๕๔	๔๒.๑๘๗๕
วิทยาลัยครูมหาสารคาม	๑๔๖	๖๔	๔๓.๘๓๕๖
วิทยาลัยครูเทพสตรี	๑๔๔	๖๕	๔๕.๑๓๘๘
วิทยาลัยครูเพชรบุรี	๑๕๐	๕๒	๓๔.๖๖๖๖
วิทยาลัยครูสงขลา	๑๖๔	๖๐	๓๖.๕๘๕๓
วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ	๒๒๘	๕๓	๑๘.๗๖๗๒
รวม	๕๖๑	๓๓๘	๓๕.๑๓๑๖

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามความวิตกกังวลและความรู้ที่เกี่ยวกับนิโคติน ไปให้อาจารย์วิทยาลัยครู ทั้ง ๖ แห่ง ทางไปรษณีย์ โดยวิทยาลัยครูแต่ละแห่งจะมีผู้รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และส่งกลับคืนให้กับผู้วิจัย จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ๖๖๐ ฉบับ ปรากฏว่าผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์จริง ๆ กลับคืน จำนวน ๓๓๔ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒๑๒ ดังแสดงไว้ในตาราง ๒

ตาราง ๒ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปให้กลุ่มตัวอย่างและที่ได้รับกลับคืนมา

วิทยาลัยครูที่ใช้ในการศึกษา	แบบสอบถามที่ส่งไป	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	
	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์	๑๑๐	๕๔	๔๙.๐๙๑
วิทยาลัยครูมหาสารคาม	๑๑๐	๖๔	๕๘.๑๘๑
วิทยาลัยครูเทพสตรี	๑๑๐	๖๕	๕๙.๐๙๑
วิทยาลัยครูเพชรบุรี	๑๑๐	๕๒	๔๗.๒๗๒
วิทยาลัยครูสงขลา	๑๑๐	๖๐	๕๔.๕๔๕
วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ	๑๑๐	๕๓	๓๙.๐๙๑
รวม	๖๖๐	๓๓๔	๕๑.๒๑๒

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. เครื่องมือนักจิตวิทยาวิตกกังวล ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิดของแคทเทล (Cattell. ๑๙๖๑ : ๑ - ๒๖) และ ซาราซีน (Sarason. ๑๙๖๐ : ๓๐๖ - ๓๑๐) ซึ่งบ่งชี้ระดับของการสร้างดังนี้

๑.๑ จากแนวคิดและผลการค้นคว้าของ แคทเทล และ ซาราซีน ได้วิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลที่มีความวิตกกังวล สูง - ต่ำ โดยปรับปรุงเพิ่มเติม ตัดออกและดัดแปลงให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างของไทย ซึ่งพอจะประมวลพฤติกรรมของบุคคลประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

พฤติกรรมของบุคคลที่มีความวิตกกังวลสูง ได้แก่

- เปลี่ยนทัศนคติและความสนใจได้ง่าย
- ง่าย
- แสดงอารมณ์รุนแรงเมื่อมีความคับข้องใจ
- ไม่ยอมรับความจริง
- มีความกังวลในใจ
- ปลื้กตัวโลกเกิน
- ไม่มีความอดทน อารมณ์เสียได้ง่าย
- กลัวโดยไม่มีเหตุผล ควบคุมอารมณ์ไม่ได้
- ห่วงใยในสิ่งที่ไม่ควร
- หุนหันพลันแล่น
- มีความโลภ
- กระวนกระวาย และหงุดหงิด
- แสดงอาการของโรคประสาท
- มารยา ด้จจริต
- ซ้ำๆ ซ้ำๆ
- ถ้าให้ทำงานยาก ๆ จะไม่ทำอย่างจริงจัง

- รู้สึกโกรธ หรือเจ็บปากเมื่อมีคนมาจิตใจ หรือมองไม่เห็นความสำคัญของตน ✓
- บิดความระบັกระวังจนเกินเหตุ ✓
- กระสากหรือวางตนไปถูก เมื่อเผชิญหน้ากับเพศตรงข้าม ✓
- เห็นแก่ตัว อิจฉาริษยา
- เชื่องช้า ซาเย็น
- วอกแวก ไขว่เขว
- ไม่ชอบไปงานเลี้ยงหรืองานสังสรรค์
- ไม่กล้าตัดสินใจเพราะกลัวผิด
- ก้าวที่จะอ้างเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ
- หวาดระแวงคิดมาก รู้สึกว่าตนเองไปลอคภัย
- รู้สึกว่าตนเองมีพิรุณมีปมก้อย
- จู้จี้ ขี้บ่น
- สนใจในวงแคบ มองโลกในแง่ร้าย
- รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า
- รู้สึกเหนื่อยนอนไม่ กัย
- ไม่เชื่อในความสามารถของตนเอง
- มีความถึง เครียดยุ่งยากใจ
- รู้สึกว่าเพื่อนและสังคมไม่ยอมรับตนเอง
- รู้สึกขมขื่นในชีวิต

ฯลฯ

พฤติกรรมของบุคคลที่มีความวิตกกังวลต่ำ ได้แก่

- ควบคุมอารมณ์ได้
- มีความมั่นคง และความสนใจองที่
- มีความสงบ อคทน
- มีความสุขุมรอบคอบ

- มีความกล้าเผชิญต่อความเป็นจริง ✓
- มีความเข้าใจตนเอง
- ไม่กระวนกระวายและไปหงุด, งิก ✓
- มีความกล้า ว่องไว ชอบผจญภัย ✓
- ชอบที่จะพบปะสังสรรค์ กับบุคคลทั่วไป
- มีความรับผิดชอบ ✓
- เป็นคนร่าเริงใจดี
- มีลักษณะเป็นมิตร และน่าคบหาสมาคม
- มีอารมณ์ขัน และมองโลกในแง่ดี ✓
- ไม่มีความอิจฉาริษยา
- มักจะพบกับความสำเร็จในชีวิต

ฯลฯ

๑.๒ เมื่อได้พฤติกรรมประจำบุคลิกลักษณะต่าง ๆ แล้ว จึงสร้างข้อความที่แทนพฤติกรรมเหล่านั้น ดังตัวอย่าง

ตาราง ๓ ตัวอย่างพฤติกรรม และข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมของความวิตกกังวล

พฤติกรรม	ข้อความที่เกี่ยวกับพฤติกรรม
มีความรับผิดชอบ	ทำงานที่ได้รับมอบหมาย สำเร็จและมีประสิทธิภาพ
มีความเข้าใจตนเอง ซื่อสัตย์ ซื่อตรง	มีความพอใจในฐานะและความเป็นอยู่ของตนเอง ไม่สามารถจะเบียดเบียนในที่ประชุม หรืออายุไม่กล้าสนทนากับ เพศตรงข้าม
สนใจในวงแคบมอง โลกในแง่ร้าย	รู้สึกที่ไม่มีความสุข ไม่มีใครเข้าใจตนเลย
อารมณ์หวั่นไหวง่าย	ตื่นเต้นและตกใจง่าย

๑.๓ นำข้อความเหล่านี้ไปสร้างเป็นแบบสอบถามวัดความวิตกกังวลของอาจารย์ใน
 วิทยาลัยครู ลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม ๒๐ ข้อ แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก
 ๕ คำตอบ โดยมีช่องให้ใจอกตอบแบบบางตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ๕ อันดับ
 ดังตัวอย่าง แบบสอบถามและการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

ข้อความ

ประเภทคำตอบ

- ข้าพเจ้าไม่พอใจในตำแหน่งและวุฒิ
 ที่ เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้เลย
- ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจและใจหาย
 เมื่อรู้ว่าอธิการคนเก่าจะย้ายไป
 และจะมีอธิการคนใหม่มาแทน

ข้อที่	จริง ที่สุด	เป็นจริง มาก	เป็นจริง ราว ครึ่งหนึ่ง	เป็น จริง น้อย	ไม่เป็น จริง เลย
○					
○○					

๑.๔ การตอบแบบสอบถามจะการให้คะแนน ให้ผู้ตอบอ่านข้อความในแบบสอบถาม
 ที่ละข้อ พิจารณาว่าข้อความนั้นเป็นจริงตรงกับตัวเองมากเพียงใด หากเป็นจริงมากที่สุดก็ให้
 ก (✓) ในช่องแรก ถ้าหากเป็นจริงมาก แต่ไม่ถึงกับเป็นจริงที่สุด ก็ให้กากในช่องที่ ๒ ถ้าหาก
 อยู่ระดับกลาง ๆ คือ ไม่จริงมาก ไม่จริงน้อย ก็ให้กากตอบในช่องที่ ๓ (เป็นจริงราวครึ่งหนึ่ง)
 และถ้าหากไม่มีมูลความจริงเลย ก็ให้กากตอบในช่องสุดท้าย (ไม่เป็นจริงเลย)

การให้คะแนนมี ๒ แบบ คือ

แบบที่ ๑ ในข้อความที่มีความหมายเชิงนิมิต กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เป็นจริงมากที่สุด	ให้	๕	คะแนน
เป็นจริงมาก	ให้	๔	คะแนน
เป็นจริงราวครึ่งหนึ่ง	ให้	๓	คะแนน

เป็นจริงน้อย	ให้	๒	คะแนน
ไม่เป็นจริงเลย	ให้	๑	คะแนน
แบบที่ ๒	ในข้อความที่มีความหมายเชิงนิเสธ การให้คะแนนจะกลับกันคือ		
เป็นจริงมากที่สุด	ให้	๑	คะแนน
เป็นจริงมาก	ให้	๒	คะแนน
เป็นจริงราวครึ่งหนึ่ง	ให้	๓	คะแนน
เป็นจริงน้อย	ให้	๔	คะแนน
ไม่เป็นจริงเลย	ให้	๕	คะแนน

ผู้ที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามมากแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความวิตกกังวลสูง ถ้าได้คะแนนน้อย แสดงว่ามีความวิตกกังวลต่ำ

๑.๕ การทดลองใช้และการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความวิตกกังวล จำนวน ๒๐ ข้อ ไปทดสอบกับอาจารย์วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาฯ กรม จ. ปทุมธานี จำนวน ๔๖ คน เป็นอาจารย์ชาย จำนวน ๕๒ คน และอาจารย์หญิงจำนวน ๓๔ คน แล้วนำมาวิเคราะห์ ดังนี้

๑.๕.๑ ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ดังกล่าวแล้วแบ่งอาจารย์ออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความวิตกกังวลสูง และกลุ่มที่มีความวิตกกังวลต่ำ โดยถือเอา ๒๗ % ของผู้ที่ได้คะแนนในแบบสอบถามสูง เป็นผู้ที่มีความวิตกกังวลสูง และ ๒๗ % ของผู้ที่ได้คะแนนในแบบสอบถามต่ำ เป็นผู้ที่มีความวิตกกังวลต่ำ แล้ววิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม เป็นรายข้อโดยใช้ t -test (Gullford. ๑๙๖๕ : ๑๔๔) ทดสอบความแตกต่างของ คะแนนเฉลี่ยระหว่าง ๒ กลุ่มนั้น แล้วใช้ค่า t ที่ได้เป็นเกณฑ์สำหรับเลือกข้อควาบไว้ศึกษาใน ครั้งนี้ คือเลือกข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ $t = ๒.๗๓๔$ ($P < .๐๑$) ขึ้นไป จะได้ข้อคำถาม จำนวน ๕๐ ข้อ

๑.๕.๒ ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ หลังจากเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนก ได้แล้ว ได้ตรวจให้คะแนนเฉพาะข้อเหล่านี้อีกครั้งหนึ่งแล้วหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือแบบ แบ่งครึ่ง (Split - half) และนำค่าที่ได้มาปรับขยายเป็นค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ทั้งฉบับโดยสูตรของ สเปียร์แมน - บราวน์ (Spearman-Brown) (Guilford. ๑๙๖๕ : ๔๕๗ - ๔๕๘) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๐๖ (N= ๘๖) ซึ่งนับว่ามี ความเชื่อมั่นสูงอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้

๑.๕.๓ ค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบสอบถามโดยพิจารณาถึงความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างภายใน (Internal Consistency) (David Magnusson. ๑๙๖๗ : ๑๑๔) คือหาค่า Validity Coefficient โดยใช้สูตร Coefficient Alpha (α) (ฮันท์ ศรีโสภณ ๒๕๒๑ : ๒๒๕) ได้ค่า = ๐.๗๓๔ ซึ่งนับว่า แบบสอบถามความวิตกกังวลที่สร้างขึ้นนี้ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างภายในสูงสามารถนำมาใช้ในการวิจัยต่อไปได้

๒. เครื่องมือวัดความรู้สึกกับผิชอบ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามวัดความรู้สึกกับผิชอบของ สมพงษ์ อธิพัฒน์ และ ยุกา อานันท์สิทธิ์ มาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นโดยเลือกข้อความที่ภาษารักกลมและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ยังคงรักษาจุดมุ่งหมายเดิมของแบบสอบถามไว้ ได้ข้อความในแบบสอบถาม จำนวน ๔๕ ข้อ

๒.๑ ลักษณะของแบบสอบถามและการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งเป็น ๒ ตอน คือส่วนที่เป็นข้อความซึ่งตามเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็น และลักษณะนิสัยที่ผู้ตอบมักปฏิบัติกับส่วนที่เป็นคำตอบที่ผู้ตอบจะต้องเขียนเครื่องหมาย ลงในกระดาษคำตอบโดยมีข้อให้เลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ๕ อันดับ ดังตัวอย่างแบบสอบถามและการตอบแบบสอบถามดังนี้

✓
ข้อความ

✓
ข้อความคำตอบ

ข้อความ	ข้อที่	เป็นจริงที่สุด	เป็นจริงมาก	เป็นจริงราวครึ่งหนึ่ง	เป็นจริงน้อย	ไม่เป็นจริงเลย
○ ข้าราชการได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางวิทยาลัยจัดขึ้นทุกครั้งด้วยความเต็มใจ	○					
○○ ข้าราชการยื่นหยักสูเพื่อสิทธิของตนเองและหมู่คณะเสมอ	○○					

✓ ๒.๒ เกณฑ์การให้คะแนน

✓ ๒.๒.๑ ข้อความที่มีความหมายในเชิงนิมิต ให้คะแนน ๕, ๔, ๓, ๒ และ ๑ แก่คำตอบที่ตรงกับช่อง จริงที่สุด, เป็นจริงมาก, เป็นจริงครึ่งหนึ่ง, เป็นจริงน้อย และไม่เป็นจริงเลย ตามลำดับ

✓ ๒.๒.๒ ข้อความที่มีความหมายในเชิงนิเสธ ให้คะแนน ๑, ๒, ๓, ๔, และ ๕ แก่คำตอบที่ตรงกับช่อง เป็นจริงที่สุด, เป็นจริงมาก, เป็นจริงครึ่งหนึ่ง, เป็นจริงน้อย และไม่เป็นจริงเลย ตามลำดับ

✓ ๒.๓ การทดสอบใช้และการวิเคราะห์ปฏิบัติเช่นเดียวกับแบบสอบถามความวิตกกังวล คือหลังจากตรวจได้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด นำคะแนนมาวิเคราะห์

๒.๓.๑ แบ่งคะแนนของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น สองกลุ่ม คือ กลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ กลุ่มละ ๒๗ % โดยใช้คะแนนรวมในการตอบแบบสอบถามเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง

๒.๓.๒ จำนวนค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามแต่ละข้อในกลุ่มสูงและ
กลุ่มต่ำ

๒.๓.๓ ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของข้อความแต่ละข้อ
ระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้วิธีการส่วนวิกฤต t (Gullford. ๑๙๖๕ :
๑๔๔) เป็นค่าสถิติในการตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒ กลุ่มนั้น แล้ว
ใช้ค่าที่ได้เป็นเกณฑ์สำหรับเลือกข้อความไว้ศึกษาในครั้งนี คือ เลือกข้อคำถามที่มีค่า t
ตั้งแต่ $t = ๒.๙๙๘$ ($P < .๐๑$) ไว้ จำนวน ๔๐ ข้อ

๒.๔ การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ได้ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำคะแนนของ
ข้อความที่คัดเลือกไว้มาแบ่งเป็นกลุ่ม ซอกูและซอกี้ เพื่อหาความเชื่อมั่นแบบแบ่งครึ่ง
(Split - half) และนำค่าที่ได้มาปรับขยายเป็นค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
ทั้งหมด โดยใช้สูตรของ สเปียร์แมน - บราวน์ (Gullford. ๑๙๖๕ : ๔๕๗ -
๔๕๘) ปรากฏว่าได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ ๐.๘๑๖๔ ซึ่งนับว่าแบบสอบถาม
ความรู้สึกรับผิดชอบฉบับนี้มีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้ในการวิจัยต่อไปได้

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. หาค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของความวิตกกังวลและความรู้สึกผิดชอบ
โดยทั่วไป

๒. ทดสอบความแตกต่างของความวิตกกังวลและความรู้สึกผิดชอบโดยใช้
 t -test (McNemar. ๑๙๖๕ : ๑๑๓ - ๑๑๕) โดยจำแนกความวิตกกังวลและ
ความรู้สึกผิดชอบตามตัวแปรต่าง ๆ คือ

๒.๑ เพศ คือ เพศชายและเพศหญิง

๒.๑ วุฒิ คือ ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า และ สูงกว่าปริญญาตรี

๒.๓ ประสบการณ์ทางการสอน คือ ยังไม่ครบ ๑๐ ปี และมากกว่า ๑๐ ปี

๒.๔ สถานภาพการสมรส คือ โสด และแต่งงานแล้ว

๓. หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ
โดยใช้ Product Moment Correlation (McNemar. ๑๙๖๘ : ๑๖๕)
และทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ t-test (McNemar. ๑๙๖๘
: ๑๕๖)

บทที่ ๘

ผลการันควา

ขอทกลง เบืองตน เกียวกัการวิเคราะหฺและ แผลผล

เพือให้เกืดควาเข้าใจในการแผลผลและควาหมายของการวิเคราะหฺข้อมูล
ไคตรงกัน จึงกำหนดใซ้สัญลักษณ์ และอักษรย่อตั้งทอไปนึ้

\bar{X} แทนค่าเฉลี่ย

SD แทนค่าควาเบียงเบนมาตรฐาน

S^2 แทนค่าควาแปรปรวน

N แทนจำนวนของกลุ่ตัวอย่าง

t แทนค่าสถิติในการวิเคราะหฺด้วย t - distribution

df แทน degree of freedom

r แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

* แทนค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

** แทนค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ผลการันควา

ในการวิเคราะหฺผลการันควาครั้งนี้ ไคแบ่งชั้นตอนของการเสนอผลการวิเคราะหฺ
ออกเป้น ๓ ตอน ดังนึ้

ตอนที่ ๑ หาค่าเฉลี่ยและควาแปรปรวนของควาวิตกกังวล และความรู้สึกรับ
นิคชอบ ของอาจารย์วิทยาลัยครู โถยทัวไป เพือศึกษาว่าอาจารย์วิทยาลัยครูจะ
มีควาวิตกกังวลและความรู้สึกรับนิคชอบมากน้อยเพียงไร

ตอนที่ ๒ ทดสอบความแตกต่างความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ ของ อาจารย์วิทยาลัยครู ที่มี เพศ วุฒิ ประสบการณ์ทางการสอน และสถานภาพการสมรส ที่แตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๑, ๒, ๓, และ ๔ ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและความรู้สึก รับผิดชอบของอาจารย์วิทยาลัยครู เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๕

ตอนที่ ๑ หาค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของความวิตกกังวลและความรู้สึก รับผิดชอบของอาจารย์วิทยาลัยครูโดยทั่วไป
ผลการวิเคราะห์ห้คงแสดงไว้ในตาราง ๔

ตาราง ๔ ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ ของอาจารย์วิทยาลัยครู

ตัวแปร	N	\bar{X}	S^2
ความวิตกกังวล	๓๓๘	๑๓๖.๐๘๕	๖๓๔.๔๖๗
ความรู้สึกรับผิดชอบ	๓๓๘	๑๕๑.๑๐๖๔	๒๔๕.๔๒๕

ผลการวิเคราะห์จากตาราง ๔ แสดงให้เห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้ว อาจารย์ วิทยาลัยครูจะมีความวิตกกังวลปานกลาง และค่อนข้างต่ำ ($\bar{X} = ๑๓๖.๐๘๕$) และจะ มีความรู้สึกรับผิดชอบสูง ($\bar{X} = ๑๕๑.๑๐๖๔$) ทั้งนี้โดยใช่หลักเกณฑ์ในข้อตกลง เมืองตน ข้อ ๓ และ ๔

ตอนที่ ๒ ทดสอบความแตกต่างความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบของ
อาจารย์วิทยาลัยครูตามตัวแปรต่าง ๆ

ในการทดสอบความแตกต่างความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ
ของอาจารย์วิทยาลัยครูนี้ แยกเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑ เปรียบเทียบเพศของอาจารย์วิทยาลัยครู เมื่อตัวแปรคือความวิตก
กังวล และความรู้สึกรับผิดชอบ เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๑

๒.๒ เปรียบเทียบ วุฒิ ของอาจารย์วิทยาลัยครู เมื่อตัวแปร คือความ
วิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๒

๒.๓ เปรียบเทียบประสบการณ์ทางการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครู เมื่อ
ตัวแปร คือ ความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๓

๒.๔ เปรียบเทียบสถานภาพการสมรสของอาจารย์วิทยาลัยครู เมื่อตัวแปร
คือความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๔

การวิเคราะห์ในตอนที่ ๒ นี้ ใช้ $t - test$

๒.๑ เปรียบเทียบ เพศ ของอาจารย์วิทยาลัยครู เมื่อตัวแปรคือ ความ
วิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ

สมมุติฐานข้อที่ ๑ อาจารย์ในวิทยาลัยครูที่มี เพศ ต่างกันจะมี
ความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ดังแสดงไว้ในตาราง ๕

ตาราง ๕ เปรียบเทียบเพศ เมื่อตัวแปรคือความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ

เพศ	N	ความวิตกกังวล			ความรู้สึกรับผิดชอบ		
		\bar{X}	S^2	t	\bar{X}	S^2	t
ชาย	๒๐๒	๑๓๘.๘๒๗๕	๖๕๑.๑๔๔๕	๒.๐๖๘๓*	๑๔๘.๕๕๔๔	๒๖๑.๓๘๕๕	๒.๓๕๓๕*
หญิง	๑๓๖	๑๓๓.๓๘๒๖	๘๕๒.๖๔๐๘		๑๕๓.๐๗๐๕	๒๐๓.๕๓๖๑	

* $P < .๐๕$

ผลการวิเคราะห์จากตาราง ๕ แสดงให้เห็นว่าความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์วิทยาลัยครู เพศชาย และเพศหญิง จะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕ ($t = ๒.๐๖๘๓$ และ $t = ๒.๓๕๓๕$, $P < .๐๕$) ซึ่งเป็นไปตามความสมมุติฐานข้อที่ ๑

๒.๒ เปรียบเทียบวุฒิ ของอาจารย์วิทยาลัยครู เมื่อตัวแปรคือความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบ

สมมุติฐานข้อที่ ๒ อาจารย์ในวิทยาลัยครูที่มีวุฒิแตกต่างกัน จะมีความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ดังแสดงไว้ในตาราง ๖

ตาราง ๒ เปรียบเทียบวุฒิ เมื่อตัวแปรคือความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ

วุฒิ	N	ความวิตกกังวล			ความรู้สึกรับผิดชอบ		
		\bar{X}	S^2	t	\bar{X}	S^2	t
ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า	๑๘๒	๑๔๐.๑๒๐๘	๒๓๗.๗๓๙๓	๓.๒๐๑๘**	๑๔๙.๓๔๕๖	๒๒๙.๑๕๒๘	๒.๕๔๙๒*
สูงกว่าปริญญาตรี	๑๕๖	๑๓๑.๖๕๓๘	๕๕๘.๘๖๓		๑๕๓.๖๕๓๘	๒๔๙.๑๑๘๘	

** $P < .๐๑$ และ * $P < .๐๕$

ผลการวิเคราะห์จากตาราง ๒ แสดงให้เห็นว่าความวิตกกังวลของอาจารย์วิทยาลัยครูที่มีวุฒิปริญญาตรี หรือต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิสสูงกว่าปริญญาตรี จะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($t = ๓.๒๐๑๘, P < .๐๑$) ส่วนความรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์วิทยาลัยครูที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิสสูงกว่าปริญญาตรี จะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($t = ๒.๕๔๙๒, P < .๐๕$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ ๒

๒.๓ เปรียบเทียบประสบการณ์ทางการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครูเมื่อตัวแปร คือ ความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบ

สมมุติฐานข้อที่ ๓ อาจารย์ในวิทยาลัยครูที่มีประสบการณ์ทางการสอนแตกต่างกันจะมีความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบ แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ดังแสดงไว้ใน ตาราง ๗

ตาราง ๗ เปรียบเทียบประสพการณ์ทางการสอน เมื่อตัวแปรคือความวิตกกังวลและ
ความรู้สึกรับผิดชอบ

ประสพการณ์ทางการสอน	N	ความวิตกกังวล			ความรู้สึกรับผิดชอบ		
		\bar{X}	S^2	t	\bar{X}	S^2	t
ยังไม่ครบ ๑๐ ปี	๒๐๐	๑๓๕.๘๑	๔๕๕.๑๕๕๔	๐.๓๔๑๓	๑๕๒.๙๘	๒๓๖.๑๙๙๙	๑.๓๕๐๖
มากกว่า ๑๐ ปี	๑๓๘	๑๓๖.๓๖๘๑	๓๑๐.๘๕๑๖		๑๕๐.๐๖๕๙	๒๕๓.๓๓๙๔	

ผลการวิเคราะห์จากตาราง ๗ แสดงให้เห็นว่าไม่พบความแตกต่างของความ
วิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบ ระหว่างอาจารย์วิทยาลัยครูที่มีประสพการณ์ทางการสอน
ยังไม่ครบ ๑๐ ปี และ อาจารย์วิทยาลัยครูที่มีประสพการณ์ทางการสอนมากกว่า ๑๐ ปี
ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ ๑

๒.๔ เปรียบเทียบสถานการณ์การสมรสของอาจารย์วิทยาลัยครู เมื่อตัวแปร
คือ ความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบ

สมมุติฐานข้อที่ ๔ อาจารย์ในวิทยาลัยครูที่มีสถานการณ์การสมรสแตกต่างกัน
จะมีความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ดังแสดงไว้ในตาราง ๘

ตาราง ๔ เปรียบเทียบสถานภาพการสมรส เมื่อตัวแปรคือความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ

สถานภาพการสมรส	N	ความวิตกกังวล			ความรู้สึกรับผิดชอบ		
		\bar{X}	S^2	t	\bar{X}	S^2	t
โสด แต่งงานแล้ว	๑๐๘	๑๓๘.๕๓๗	๕๗๓.๕๒๓๑	๐.๓๕๖๒	๑๕๑.๓๘๘๘	๒๖๕.๑๑๖๘	๐.๑๑๔๙
	๒๓๐	๑๓๖.๕๔๗๘	๖๓๐.๖๕๓๓		๑๕๐.๙๙๑๓	๒๓๑.๐๖๑๓	

ผลการวิเคราะห์จากตาราง ๔ แสดงให้เห็นว่า ไม่พบความแตกต่างของความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบระหว่างอาจารย์วิทยาลัยครูที่เป็นโสด และอาจารย์วิทยาลัยครูที่แต่งงานแล้ว ซึ่งใบสอดคล้องตามสมมุติฐานข้อที่ ๔

ตอนที่ ๓ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและความรู้สึก
รับผิดชอบของอาจารย์วิทยาลัยครู

สมมุติฐานข้อที่ ๕ ความวิตกกังวลจะมีความสัมพันธ์ทางลบ กับความ
รู้สึกรับผิดชอบ

ผลการวิเคราะห์ดังแสดงไว้ในตาราง ๕

ตาราง ๕ แสดงผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและ
ความรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์วิทยาลัยครู

ชนิดของตัวแปร	r	t
ความวิตกกังวล	- ๐.๑๕๖๖๕	- ๒.๙๔๖๗**
ความรู้สึกรับผิดชอบ		

** $P < .๐๑$

✓ ผลการวิเคราะห์จากตาราง ๕ แสดงให้เห็นว่า ความวิตกกังวลและความรู้สึก
รับผิดชอบของอาจารย์วิทยาลัยครู มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
($t = - ๒.๙๔๖๗$, $P < .๐๑$) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะเป็นลบ ซึ่งสอดคล้อง
ตามสมมุติฐานข้อที่ ๕

บทที่ ๕

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

๑. เพื่อศึกษาความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ ของอาจารย์ในวิทยาลัยครูว่ามีมากน้อยเพียงไร
๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ตามเพศ วุฒิ ประสบการณ์ทางการสอน และสถานภาพการสมรส
๓. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครู
๔. เพื่อสร้างและปรับปรุงแบบทดสอบวัดความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบเพื่อใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์วิทยาลัยครู

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ทดลองกับอาจารย์วิทยาลัยครูสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา ๒๕๒๑ จำนวน ๓๓๘ คน จากวิทยาลัยครู ๖ แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ วิทยาลัยครูเทพสตรี จันทบุรี วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยครูสงขลา และ วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ การเลือกวิทยาลัยครู และกลุ่มตัวอย่างทำโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random)

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

๑. เลือกวิทยาลัยครู ๖ แห่ง จากวิทยาลัยครู ๖ กลุ่ม ทั่วประเทศ กลุ่มละ ๑ วิทยาลัย เพื่อใช้เป็นตัวแทนของวิทยาลัยครูทั้งหมด

๒. ให้อาจารย์ในวิทยาลัยครูทั้ง ๒ แห่ง ที่เป็บตัวแทนกลุ่มวิทยาลัยครู ตอบแบบสอบถามความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ โดยผู้วิจัยได้จัดส่งไปทางไปรษณีย์ และให้มีผู้รับผิดชอบในแต่ละวิทยาลัย รวบรวม แบบสอบถามส่งกลับคืนให้กับผู้วิจัย

๓. ตรวจสอบให้คะแนนจากแบบสอบถามความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบ นำคะแนนมาวิเคราะห์หาวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมุติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. หาค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์วิทยาลัยครูโดยทั่วไป

๒. ทดสอบความแตกต่างความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครูตามตัวแปรต่าง ๆ คือ

๒.๑ เพศ ได้แก่ เพศชาย และ เพศหญิง

๒.๒ วุฒิ ได้แก่ วุฒิปริญญาตรี หรือต่ำกว่าปริญญาตรี และ วุฒิสองภาควิชาปริญญาตรี

๒.๓ ประสบการณ์ทางการสอน ได้แก่ ประสบการณ์ยังไม่ครบ ๑๐ ปี และ ประสบการณ์มากกว่า ๑๐ ปี

๒.๔ สถานภาพการสมรสได้ เป็นโสด และ แต่งงานแล้ว

ทำการทดสอบความแตกต่างโดยใช้ $t - test$

๓. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครู แบบ Product Moment Correlation และทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วย $t - test$

สรุปผลของการศึกษากันควา

๑. อาจารย์วิทยาลัยครูจะมีความวิตกกังวลในระดับปานกลาง และค่อนข้างต่ำ ($\bar{X} = ๑๓๖.๐๘๕$) และจะมีความรู้สึกรับผิดชอบสูง ($\bar{X} = ๑๔๑.๑๐๖๔$)
๒. อาจารย์ในวิทยาลัยครู เพศชาย และ เพศหญิง จะมีความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($t = ๒.๐๖๔๓$ และ $t = ๒.๓๕๓๔$)
๓. อาจารย์ในวิทยาลัยครู วุฒิปริญญาตรี หรือต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิสองกว่าปริญญาตรี จะมีความวิตกกังวลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($t = ๓.๒๐๑๔$) และจะมีความรู้สึกรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($t = ๒.๕๔๘๖$)
๔. ไม่พบความแตกต่างของความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบระหว่างอาจารย์ที่มีประสบการณ์ทางการสอนยังไม่ครบ ๑๐ ปี และมีประสบการณ์มากกว่า ๑๐ ปี
๕. ไม่พบความแตกต่างของความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบระหว่างอาจารย์ที่เป็น โสภ และ อาจารย์ที่แต่งงานแล้ว
๖. ความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครู พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ $- .๑๕๖๖๕$

อภิปรายผล

๑. ผลการศึกษาคำความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์วิทยาลัยครู โดยทั่วไป

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าอาจารย์วิทยาลัยครูมีความวิตกกังวลอยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างต่ำ ($\bar{X} = ๑๓๖.๐๘๕$) และเมื่อพิจารณาโดยละเอียดปรากฏว่า อาจารย์วิทยาลัยครูที่มีความวิตกกังวลสูงมีเพียง ๗.๔๗๓ % มีความวิตกกังวลปานกลาง ๕๒.๐๓๑ % และมีความวิตกกังวลต่ำ ๔๐.๓๓๖ % สำหรับทางด้านความรู้สึกรับผิดชอบ ผลปรากฏว่า อาจารย์ วิทยาลัยครูมีความรู้สึกรับผิดชอบสูง ($\bar{X} = ๑๕๑.๑๐๖๔$) และเมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า อาจารย์ วิทยาลัยครูที่มีความรู้สึกรับผิดชอบสูงมีถึง ๗๕.๑๔๘ % มีความรู้สึกรับผิดชอบปานกลาง มี ๒๔.๘๕๒ % และ ไม่มีอาจารย์ที่มีความรู้สึกรับผิดชอบต่ำเลย ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าอาจารย์วิทยาลัยครูมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับนโยบายของกรมการฝึกหัดครูที่เปลี่ยนไป มีความเข้าใจในสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมได้ดี มีความสบายใจ มีความอดทนสามารถจะต่อสู้กับอุปสรรค มีความมั่นใจ และมีความคิดริเริ่มในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจารย์วิทยาลัยครูส่วนมากจะเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญา ฉะนั้นจึงนับว่าเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง มีความรู้ดี มีความสามารถและมีประสบการณ์สูง การเป็นผู้มีการศึกษาคดี จะช่วยให้มีความมั่นใจในการทำงาน เชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดอิสระ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความคิดที่จะทำให้อีกกว่าเดิม (Storm. ๑๙๖๕ : ๓๘๘) จึงนับว่าเป็นนิมิตหมายอันดีของกรมการฝึกหัดครู ที่ได้บุคลากรที่มีอุดมการณ์ และมีประสิทธิภาพสูง จะช่วยจรรโลงได้งานผลิตครูของชาติ ประสบผลสำเร็จและเป็นไปตามนโยบายที่ต้องการ

๒. ผลการศึกษาความวิตกกังวลและความรู้สึกกับผิดชอบของอาจารย์
วิทยาลัยครู ทุกๆตัวแปร

๒.๑ ในด้านเพศ การศึกษารึ้นพบว่าอาจารย์ชายกับอาจารย์หญิง มีความวิตกกังวลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($t = 1.๐๖๘๓$) สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ซาราสัน และคณะ (Sarason and Others. ๑๙๖๐ : ๒๕๐ - ๒๕๑) แมนลีย์ (Manley. ๑๙๖๘ : ๓๘๗๖-) วิลคก กัทธัพย์ (วิลคก กัทธัพย์ ๒๕๑๓ : ๑๑๑) และ ประสิทธิ์ บัวคดี (ประสิทธิ์ บัวคดี ๒๕๑๔ : ๕๐) ซึ่งพบว่าเพศหญิงและเพศชาย มีความวิตกกังวลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยยอมรับให้เพศชายเป็นผู้นำ ไม่ว่าจะ เป็นตำแหน่งหน้าที่การงานในสังคม หรือในครอบครัว จากสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อาจารย์ชายต้องพยายามดิ้นรน และปรับตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ฉะนั้นเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในกรมการฝึกหัดครู ซึ่งได้แก่การ เปลี่ยนนโยบายการผลิตครูของกรมการ เปิดสอนระดับปริญญาตรี การงดรับนักเรียนภาคสมทบเป็นต้น ทำให้อาจารย์วิทยาลัยครูต้องปรับตัวให้กับการ เปลี่ยนแปลงดังกล่าว เช่นต้อง ขวนขวายที่เดินทางไปศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิ และความรู้ให้สูงขึ้น ต้องหารายได้มาจุนเจือครอบครัว หรือต้องตัดรายจ่ายบางรายการออกไป ชดเชยจากรายได้ที่เคยได้รับจากการ สอนภาคสมทบเป็นต้น อันเป็นผลทำให้อาจารย์ชายมีความวิตกกังวลแตกต่างกับอาจารย์หญิง ซึ่งในสังคมไทยเพศหญิงเป็นผู้ตาม มีความรับผิดชอบในครอบครัวน้อยกว่า เรายกย่องเพศหญิงที่มีความสงบเสงี่ยมเรียบร้อยและเป็นผู้ดี ส่วนในด้านความรู้สึกกับผิดชอบพบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีความรู้สึกกับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($t = 1.๓๕๓๔$) สอดคล้องกับการวิจัยของวรวณี รักภรรยา (วรวณี รักภรรยา ๒๕๑๕ : ๒๓) และ ปัญญา ปุยเปี้ย (ปัญญา ปุยเปี้ย ๒๕๑๕ : ๒๘) ซึ่งพบว่า บุคลิกภาพด้านความรู้สึกกับผิดชอบของเพศชายและเพศหญิงจะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากอาจารย์ชายมีความวิตกกังวลแตกต่างกับ

อาจารย์หญิง จึงมีความทุกข์ร้อนใจ กระวนกระวายใจ และความรู้สึกที่แตกต่างกัน อีกประการหนึ่งในสังคมไทยเพศหญิงได้รับการยอมรับส่วนตั้งแต่เด็ก ๆ ให้มีความรับผิดชอบมากกว่าเพศชายโดยเฉพาะการช่วยเหลือในครอบครัว (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธ์ ๒๕๒๐ : ๔๗) ซึ่งบุคลิกภาพเช่นนี้ ได้ตกเป็นนิสัยมาตั้งแต่เด็กจนโตเป็นผู้ใหญ่ จึงเป็นสาเหตุให้อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีความรู้สึกรับผิดชอบแตกต่างกัน สรุปได้ว่า อาจารย์วิทยาลัยครูเพศชายและเพศหญิงมีความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๒.๒ ในก้านวลี การศึกษาครั้งนี้พบว่าอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรี หรือต่ำกว่าปริญญาตรี กับอาจารย์ที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรี จะมีความวิตกกังวล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($t = ๓.๒๐๑๔$) สอดคล้องกับการวิจัยของ แมนลีย์ (Manley. ๑๙๖๕ : ๓๔๗ - A) ซึ่งพบว่า ผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงจะช่วยให้มีการปรับตัวที่ดีว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาค่ำ และ แมน (Mann. ๑๙๖๕ : ๑๕๒ - ๑๗๔) ให้แนวคิดว่าคุณคณที่ความสามารถในการปรับตัวจะเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความสามารถในการสังคม และไม่มีความวิตกกังวล ในทางตรงข้าม ผู้ที่ไม่สามารถปรับตัวได้จะเป็นผู้ที่มีความวิตกกังวลมาก นั่นก็เพราะสามารถกล่าวได้ว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาสูง จะมีความวิตกกังวลแตกต่างกับผู้ที่ได้รับการศึกษาค่ำ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ความวิตกกังวลของตัวแปร ๒ กลุ่ม จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยความวิตกกังวลต่ำกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี เมื่อมองสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของวิทยาลัยครูต่าง ๆ จะเห็นว่าอาจารย์วิทยาลัยครูกำลังตื่นตัวในเรื่องตำแหน่งต่าง ๆ ทางงานบริหารและทางวิชาการ คือ หลังจากที่กรมการฝึกหัดครูได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ.๒๕๑๘ แล้ว ก็มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากภายในวิทยาลัยครู ตำแหน่งต่าง ๆ เปลี่ยนไป เช่น ปีตำแหน่ง อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าสำนักงาน แทนตำแหน่ง

ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าภาควิชา เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีตำแหน่งทางวิชาการเพิ่มขึ้นมา ได้แก่ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ซึ่งไม่เคยมีมาก่อน อีกประการหนึ่ง เมื่อวิทยาลัยครูเปิดสอนระดับปริญญาตรี ก็จำเป็นต้องในผู้ที่มีความรู้และวุฒิสูง ๆ เป็นผู้สอน ฉะนั้นเมื่อมีการเลือกตั้งอาจารย์ไปดำรงตำแหน่งต่าง ๆ หรือเลือกอาจารย์ไปสอนในวิชาชั้นปริญญาตรี อาจารย์ที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี ก็มักจะได้รับเลือกเสียเป็นส่วนมาก จึงถือว่าเป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตและการปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจในความสำเร็จของตน ไม่เกิดความเคียดแค้น หรือไม่สบายใจในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ตรงกันข้ามกับอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรี หรือต่ำกว่าปริญญาตรี ที่ต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ให้ได้ เช่น อาจารย์วุฒิปริญญาตรีบางคนถึงแม้ว่าจะมีอายุราชการมากกว่า แต่ต้องเป็นผู้สอนในชั้นต้น ๆ ชรรมคา โดยมีอาจารย์รุ่นน้องที่อายุราชการน้อยกว่า แต่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี เป็นหัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าคณะ เป็นต้น ก่อให้เกิดความขัดแย้งในใจ คับข้องใจ ถิกมาก หวาดระแวง อิจฉาริษยา และเป็นความวิตกกังวลในที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้ได้ออกมาสอดคล้องกับแนวโน้มของสถานการณ์ที่เป็นไปในปัจจุบันว่า อาจารย์วุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี จะมีความวิตกกังวลแตกต่างกับ อาจารย์วุฒิสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนในค่าความรู้สึกรับผิดชอบ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี กับอาจารย์ที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี จะมีความรู้สึกผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

($t = ๒.๕๔๕๒$) สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ถวิล ฤควัลย์ (ถวิล ฤควัลย์ ๒๕๑๑ : ๑๘) และปัญดา ปุຍเป็ย (ปัญดา ปุຍเป็ย ๒๕๑๘ : ๒๘) ซึ่งพบว่าอาจารย์ที่มีวุฒิสูงกับอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำ จะมีบุคลิกภาพด้านความรู้สึกผิดชอบแตกต่างกัน มูาเจอร์ (Mueller. ๑๙๖๘ : ๔๕๕ - B) พบว่าผู้ที่มีการศึกษาคึกว่า จะมีความสามารถในการแก้ปัญหาและมีความรู้สึกผิดชอบสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาค่อยกว่า แสดงให้เห็นว่าการที่มีการศึกษาและวุฒิสูงกว่า จะเป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเหตุผลมีความตั้งใจ

มีความสามารถในการแก้โจทย์ มีความคิดริเริ่มและมีลักษณะเป็นผู้นำ ก็กว่าผู้ที่มีการศึกษา และวุฒิค่า (Prall and Gusman. ๑๙๖๔ : ๘๐๒) และเมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) ความรู้สึกรับนิชอบของตัวแปร ๒ กลุ่ม จากการวิจัยครั้งนี้ บว่าอาจารย์ที่มีวุฒิ สูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยความรู้สึกรับนิชอบสูงกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่า ปริญญาตรี ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าอาจารย์วุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี กับอาจารย์วุฒิ สูงกว่าปริญญาตรี จะมีความวิตกกังวลและความรู้สึกรับนิชอบแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัย เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๒.๓. ในด้านประสบการณ์ทางการสอน การศึกษาค้นพบว่าอาจารย์ที่มี ประสบการณ์ทางการสอนยังไม่ครบ ๑๐ ปี และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ทางการสอน มากกว่า ๑๐ ปี มีความวิตกกังวลและความรู้สึกรับนิชอบไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไป ตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับการวิจัยของ สีน อูห์ยแพน (สีน อูห์ยแพน ๒๕๑๑ : ๓๑) ซึ่งศึกษาการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในขณะสรุปว่า บุคลิกภาพของการเป็นครูระหว่าง ครูเก่ากับครูใหม่ มีลักษณะคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ เบอร์เกธ (Bergeth. ๑๙๗๑ : ๒๒๔๓- A) ได้ศึกษานพบว่าขวัญและกำลังใจของอาจารย์ผู้สอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ เมื่อแบ่งแยกตามอายุและประสบการณ์ทางการสอน การมีขวัญและกำลังใจดีจะทำให้ อาจารย์ผู้สอนสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่ความมั่นใจตนเองและมีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ (ประธาน จันทรเจริญ ๒๕๑๙ : ๕) วึ่งสาเหตุที่ไม่พบความแตกต่าง ในการวิจัยครั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น ๒ กลุ่ม คือ อาจารย์ที่มี ประสบการณ์ทางการสอนยังไม่ครบ ๑๐ ปี กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์ทางการสอนมากกว่า ๑๐ ปีนั้น เป็นการแบ่งที่หยานหรือห่างเกินไป ทำให้ข้อมูลที่ได้อาจจะไม่ละเอียดเท่าที่ควร จึง ไม่พบความแตกต่างของทั้ง ๒ กลุ่มนี้ ถ้าหากได้มีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นหลาย ๆ กลุ่ม เช่น แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือกลุ่มผู้มีประสบการณ์น้อย (๐-๕ ปี) กลุ่มผู้มีประสบการณ์ ปานกลาง (๖-๒๐ ปี) และกลุ่มผู้มีประสบการณ์มาก (มากกว่า ๒๐ ปี) แล้วเราอาจจะพบความ ต่างต่างของความวิตกกังวลและความรู้สึกรับนิชอบระหว่างช่วงใดช่วงหนึ่งของประ สม การทางการสอนก็ได้

๒.๔ ในด้านสถานภาพการสมรส การอภิเษกครั้งนี้พบว่า อาจารย์โสดและแต่งงานแล้ว มีความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน ซึ่งไปเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากยังไม่พบว่าเคยมีใครได้ศึกษาเรื่องนี้มาก่อน น่าจะได้มีการวิจัยซ้ำอีก เพื่อต้องการผลที่แน่นอน และเชื่อถือได้ อย่างไรก็ตาม สภาสมาคมการศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (National Education Association) ได้ศึกษาพบว่า ความกังวลใจของอาจารย์ผู้สอน จนเป็นเหตุให้สุขภาพจิตเสื่อม ขาดความรับผิดชอบนั้น มีสาเหตุมาจากสิ่งเหล่านี้ ได้แก่ ปัญหายุ่งยากทางการเงินและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ปัญหาสุขภาพส่วนตัว ปัญหาทางระเบียบวินัย ปัญหาความก้าวหน้าของนักเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ ปัญหาตำแหน่งการงาน ปัญหาทางศาสนา ปัญหายังเป็นโสดความสัมพันธ์ทางครอบครัวไม่ปกติ และปัญหาไปไม่มีความสุขในชีวิตแต่งงาน (ยนต์ ชุ่มจิต ๒๕๒๐ : ๒๐) จะเห็นว่าการเป็นโสด และการแต่งงานแล้ว ก็มีส่วนก่อให้เกิดความกังวลใจ มีความวิตกกังวลได้เหมือนกัน แสดงว่าผู้ที่แต่งงานแล้วก็อาจจะไม่มีความสุข ในขณะที่เดียวกัน ผู้ที่เป็นโสดก็อาจจะเป็นผู้ที่ไม่มีมีความสุขในชีวิตด้วยเหมือนกัน จึงทำให้ไม่พบความแตกต่างของความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบ ของอาจารย์ที่เป็นโสด และอาจารย์ที่แต่งงานแล้ว นอกจากนี้การแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ โสด และแต่งงานแล้วนั้น ยังไม่เพียงพอทำให้ได้ข้อมูลที่ยังไม่ละเอียดมากนัก ถ้าเราแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นหลาย ๆ กลุ่ม เช่น แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มอาจารย์โสด กลุ่มอาจารย์ที่แต่งงานแล้วยังไม่ครบ ๑๐ ปี และ กลุ่มอาจารย์ที่แต่งงานมาแล้วมากกว่า ๑๐ ปี เช่นนี้ อาจจะทำให้เราพบความแตกต่างของความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบระหว่างกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งก็ได้

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและความรู้สึกรับผิดชอบ

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ความวิตกกังวล และความรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครู มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยนัยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เป็น - .๑๕๖๖๕ จะเห็นว่าผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมุติฐาน

ที่ว่า "ความวิตกกังวลจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรู้สึกรับผิดชอบ" แสดงถึงอาจารย์
 ศึกษาศาสตร์ที่มีความวิตกกังวลต่ำ จะมีความรู้สึกรับผิดชอบสูง และในทางตรงข้ามอาจารย์
 ศึกษาศาสตร์ที่มีความวิตกกังวลสูงจะมีความรู้สึกรับผิดชอบต่ำ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้อง
 กับแนวความคิดของ ฮัลลิวาน (Hall and Landzey, ๑๙๗๐ : ๑๔๕) ซึ่งชี้แนว
 ความคิดว่า ความวิตกกังวลก่อให้เกิดความสับสนใจ ขบวนการคิด การปฏิบัติ คนที่มีความ
 วิตกกังวลมาก ๆ จะมีลักษณะคล้ายกับคนดึกดำบรรพ์ ... และสอดคล้องกับการวิจัยของ
 เคนเนดี (Kennedy, ๑๙๗๑ : ๖๐๔) แคทเทลล์ (Cattell, ๑๙๖๑ : ๒๖๓)
 และ วอร์นีย์ รัทเธอร์ม (วอร์นีย์ รัทเธอร์ม ๒๕๑๕ : ๕๔) ซึ่งพบว่าความวิตกกังวลเป็น
 ตัวที่ไปชักขวางการปฏิบัติกิจ และความคิดที่ลึกซึ้ง ซึ่งการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและ
 ความคิดริเริ่มเป็นองค์ประกอบของความรู้สึกรับผิดชอบ (Browne, ๑๙๕๘ : ๕๘)
 ฉะนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าความวิตกกังวลจะเป็นสิ่งที่ชักขวางการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ
 ของอาจารย์ศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของนักจิตวิทยาคลุ่มจิตวิเคราะห์
 (Psychoanalysis) ซึ่งเชื่อว่าความวิตกกังวลจะเป็นผลเสีย เป็นตัวบั่นทอนประสิทธิภาพ
 การทำงานและการเรียนรู้ แต่ความคิดนี้ขัดแย้งกับแนวความคิดของ โนวเรอร์
 (Nowrer) ซึ่งเชื่อว่าความวิตกกังวลจะเป็นผลดีเพราะจะเป็นตัวเร้าให้พฤติกรรมนั้น
 มีความเข้มข้นยิ่งขึ้น สำหรับผลการวิจัยในครั้งนี้ ได้ยืนยันตามแนวความคิดของนักจิตวิทยา
 คลุ่มจิตวิเคราะห์ แสดงถึงว่าเมื่อบุคคลประสบกับสภาวะที่มีความวิตกกังวลก็จะขาดคุณ
 ลักษณะต่าง ๆ อันได้แก่ความไว้วางใจ ความคิดริเริ่ม ความไม่ทอดทิ้ง การต่อสู้อุปสรรค
 ความเชื่อมั่นในตนเอง การทำงานที่มีประสิทธิภาพที่กฎเกณฑ์ และความปรารถนาที่จะหา
 ให้อีกว่าเก็บ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความรู้สึกรับผิดชอบ สรุปได้ว่า ความวิตกกังวล
 จะมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกรับผิดชอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
 จะเป็นลบ

ข้อเสนอแนะ

๑. ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าความวิตกกังวลจะมีผลต่อความรู้ที่รับนิคชอบ คือ ถ้ามีความวิตกกังวลสูง ความรู้ที่รับนิคชอบจะต่ำ และถ้ามีความวิตกกังวลต่ำ ความรู้ที่รับนิคชอบก็จะสูง ฉะนั้นเพื่อผลประโยชน์ต่อกรมการฝึกหัดครู และประเทศชาติ กรมการฝึกหัดครู ควรจัดสอนความต้องการของอาจารย์ในวิทยาลัยครู เพื่อลดความวิตกกังวล เช่น สนับสนุนให้มีโอกาสไปศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิ และความรู้ สนับสนุนให้มีโอกาสได้ก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งได้แก่การให้ทุนในการทำวิจัย หรือเขียนตำราทางวิชาการ การอนุญาตให้เป็นอาจารย์พิเศษในสถานศึกษาอื่น ๆ ได้แก่โรงเรียนสารพัดช่าง โรงเรียนพาณิชยการ หรือวิทยาลัยเอกชนอื่น ๆ เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และเพิ่มพูนประสบการณ์ของอาจารย์วิทยาลัยครู เมื่อมีความวิตกกังวลต่ำ ผลที่ตามมาคือจะมีความรู้ที่รับนิคชอบสูง ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมและประเทศชาติต้องการ

๒. ควรจะมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและตัวแปรอื่น ๆ อีก สำหรับอาจารย์วิทยาลัยครู เช่น

- ความคิดสร้างสรรค์
- ความเชื่อมั่นในตนเอง
- ความสามารถในการปรับตัว
- ความสนใจในกานต่าง ๆ
- ลักษณะการเป็นผู้นำ
- การทำงานในหน้าที่กานต่าง ๆ
- ฯลฯ

๓. วิทยาลัยครูแต่ละแห่งควรได้จัดให้มีการสังสรรค์ และการสัมมนาทางวิชาการ ในหมู่คณะอาจารย์ เป็นประจำ เพื่อให้อาจารย์ได้มีโอกาสพบปะ สนุกสนาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะอาจารย์ และสร้างบรรยากาศที่สกลใสในการปฏิบัติงาน อนึ่งผู้บริหารควรเอาใจใส่ดูแลอาจารย์ให้ทั่วถึง ควรได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของกรมการฝึกหัดครูให้อาจารย์ได้เข้าใจอย่างถูกต้อง ให้ความยุติธรรมแก่อาจารย์ทุกคนเท่าเทียมกัน ซึ่งทั้งนี้จะเป็นการช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด และลดความวิตกกังวล ทำให้อาจารย์วิทยาลัยครูมีความรู้สึก รับผิดชอบสูงตามต้องการ

๔. จากการวิจัยครั้งนี้ ในด้านประสบการณ์ทางการสอน และสถานภาพการสมรสของอาจารย์วิทยาลัยครู พบความแตกต่างเรื่องความวิตกกังวลและความรู้สึก รับผิดชอบซึ่งเป็นเพราะว่าการแบ่งกลุ่มตัวอย่างขยายเกินไป จึงได้อภิปรายไปแจ้วในการวิจัยครั้งต่อไป ควรแบ่งกลุ่มตัวอย่างให้บีหลาย ๆ กลุ่ม เช่นในด้านประสบการณ์ทางการสอน ควรจะแบ่งเป็นผู้มีประสบการณ์น้อย ผู้มีประสบการณ์ปานกลาง และผู้มีประสบการณ์มากในด้านสถานภาพการสมรส ก็เช่นเดียวกัน ควรจะแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ โสด แต่งงานแล้ว ยังไม่ครบ ๑๐ ปี และ แต่งงานมาแล้วมากกว่า ๑๐ ปี จะทำให้ได้ผลที่ละเอียดและถูกต้องมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จรรยา มิคินทร์ "การผลิตครูในแก่นปริมาณ" ครูปริทัศน์ ๒ . ๓ - ๒ กันยายน ๒๕๒๐
- จารัส บุญอานันท์ มโนภาพแห่งถนน ความวิตกกังวล และความข้องการผลัดบทบาทของ
นักเรียนที่ประพฤติดีขอยกย่องและที่ซัดกับสังคม ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๕, ๑๕๕ หน้า อักสำเนา
- ชวาล แพร์กกุล และคณะ หลักสูตรอบรมพิเศษวิชาการวัดผลการศึกษาระยะสั้น
สำนักงานทดสอบ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ๒๕๑๘, ๑๐๒ หน้า
- คณีย์ งามบานะ ความรู้สึกกับฝึกซ้อม ความอยากรู้อยากเห็น และแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์
ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย กับแบบเอาใจใส่เกินไป
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๘, ๕๔ หน้า อักสำเนา
- ถวิล ลดาวัลย์ การสำรวจทัศนคติในการสอนของครู โรงพิมพ์ศิริพันธ์ขอนแก่น
๒๕๑๑, ๘๒ หน้า
- บ้านสมเด็จเจ้าพระยา, วิทยาลัยครู ลักษณะของครูที่สังคมต้องการ รายงานการ
วิจัยฉบับที่ ๒ ๒๕๑๘, ๑๒๓ หน้า
- บุญถิ่น อักตากร "ความก้าวเข้าของการฝึกหัดครู" ประมวลบทความพัฒนาการศึกษา
หน้า ๑-๕๐ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๑๘
- ประณต เล็กสวาสคี ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู การฟังผู้อื่น พฤติกรรม
ด้านความเป็นผู้นำ และความรู้สึกกับฝึกซ้อม ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๘, ๑๑๗ หน้า อักสำเนา
- ประธาน จันทรเจริญ ช่วยในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ปรินญาณิพนธ์
ก.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๘, ๑๒๘ หน้า อักสำเนา

- ประสิทธิ์ บัวคดี การศึกษาร่วมเทียบความวิตกกังวล ความเกรงใจ และความกีด
สร้างสรรคของนักเรียนไทยในทางจังหวัด นักเรียนไทยในกรุงเทพฯ และนักเรียน
นานาชาติ ชั้น ม.ศ.๓ ปริมาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๔,
๑๔๘ หน้า อักสำเนา
- ปวย อังภากรณิ "มหาวิทยาลัยกับสังคม" ศูนย์ศึกษา ๑๕(๔) . ๕๗ - ๖๔
เมษายน - มิถุนายน ๒๕๑๖
- บัญชา ปุยเปีย การศึกษานุคลิกภาพประชาธิปไตยของอาจารย์วิทยาลัยครู ปริญญาพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๘, ๑๐๕ หน้า อักสำเนา
- "พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๘" ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๙๒ ตอนที่ ๔๘
ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘
- พะยอม แก้วกาเนิก "โครงการกลุ่มวิทยาลัยครู" คุรุปริทัศน์ ๒ : ๗ - ๑๐
กันยายน ๒๕๒๐
- นันทนา ปิยะมาตา การสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนคร - ชนบุรี
วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๑, ๘๓ หน้า อักสำเนา
- ✓ ยนต์ ชุมจิต สภาพปัญหาที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในเขตการศึกษา ๕ ปริมาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๒๐,
๘๒ หน้า อักสำเนา
- ยุพา อานันท์สิทธิ์ การศึกษาลของการสอบแบบสืบสวน - สอบสวน ในวิชาวิทยาศาสตร์
ที่มีต่อความคิดแบบสืบสวน ความถนัดทางการเรียน และความรู้สึกรับผิดชอบ
ปริมาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๕ , ๑๔๐ หน้า อักสำเนา

- วรรณดี วัชรธรรม การศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวล ความต้องการผลสัมฤทธิ์ และ
ความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กไทย เชื้อชาติไทย และเด็กไทย เชื้อชาติจีน ปรินญาณพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๔, ๗๐ หน้า อักสำเนา
- วัลลภ กันทรียพี การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจเรียน ระบุกับความสำเร็จ
ในการสอบ และความวิตกกังวลในการเรียนกับความสำเร็จในการเรียน ปรินญาณพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๓, ๑๕๕ หน้า อักสำเนา
- วามณี กิลละเอียก ภาวะขัดแย้งของบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังในวิทยาลัยครู
ภาคตะวันออกเฉียง ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๒๐, ๑๒๐ หน้า
อักสำเนา
- สมพงศ์ ธีรพัฒน์ ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตัวเอง และ
ความรู้สึกรับผิดชอบ ปรินญาณพนธ์ กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๗,
๕๕ หน้า อักสำเนา
- ✓ สันทัด บุญญาภินันท์ การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจเรียนกับความวิตกกังวล
ในการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ ๔ เปรียบเทียบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ปรินญาณพนธ์ กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๒๐, ๗๒ หน้า อักสำเนา
- สิน อุทัยแพน ทัศนคติของครูในโครงการฝึกักครูชุมชน เอกสารโรเนียว ๒๕๑๑,
๕๗ หน้า
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ "สถานภาพและบทบาทของงานของสตรีภาคเหนือเปรียบเทียบ
กับชาย" สังคมและวัฒนธรรมของภาคเหนือ ประเทศไทย หน้า ๔๖ - ๗๕
สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ๒๕๒๐

- สุภรณ์ ศรีเพ็ช "บทบาทของสถาบันฝึกครูที่จะรับใช้สังคม" การประชุมทางวิชาการ
กรมการฝึกหัดครูกับการรับใช้สังคม หน้า ๔๕-๕๓ กรมการฝึกหัดครู ๒๕๑๘
- อนันต์ ศรีโสภณ หลักการวิจัยเบื้องต้น สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด กรุงเทพฯ
๒๕๒๑, ๘๓๐ หน้า
- อภิสิทธิ์ วงษา ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับผิดชอบ การปรับตัวและลักษณะการ
เป็นผู้นำ ของนักเรียนชั้น ป.๗ และ ม.ศ.๓ ในเขตเทศบาลเมืองตาก วิทยานิพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๗, ๒๕ หน้า อักสำเนา
- อารีย์ เกรบะชัย ความสัมพันธ์ระหว่างการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกผิดชอบ
และความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี วิทยานิพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๒๐, ๗๑ หน้า อักสำเนา
- * อ่ำพล โองเคลือบ ความวิตกกังวล ความสามารถในการอ่าน และลักษณะอื่นบางประการ
ของบุคลิกภาพ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๕๑๘,
๒๒๕ หน้า อักสำเนา
- * Ausubel, David P., Educational Psychology . A Cognitive View.
Holt Rinehart and Winston, Inc., New York, 1968, 685 p.
- Bergeth, Robert L. "An Experimental Study of Teacher Morale in
Selected School Districts of North Dakota" Dissertation
Abstracts. Vol.31, No.12, June 1971. 6293 - A
- Blatt, S.I., and Stein, M.I., "Some Personality Value and
Cognitive Characteristics of the Creative Person" American
Journal of Psychology 1969. 406 p.

- Brown, C.G., The Study of Leadership. The Interstate
 Printers and Publishers, Inc., Illinois, 1958. 187 p.
- Castaneda, A., and McCandless, B.R., "The Children's Form
 Manifest Anxiety Scale." Child Development. 27 317 - 316,
 1956.
- Castaneda, A., and Others, "Complex Learning and Performance
 as a function of Anxiety in Children and Task Difficulty."
Child Development. 27 : 327 - 332, 1956.
- ✓ Cattell, R.B., and Scheier I.H., The Meaning and Measurement
of Neuroticism and Anxiety. The Renald Press Company,
 New York, 1961. 535 p.
- Cattell, R.B., Hand Book for the Jr. Sr. High School Personality
Questionnaire. Institute for Personality and Ability Testing,
 1602 - 1604, Cornado Drive, Complain Illinois, 1962.
- David Magnusson, Test Theory. Addison Wesley Publishing Company,
 Reading, Massachusetts, 1967. 270 p.
- English, Horance B., and English, Ava Champney, A Comprehensive
Dictionary of Psychological and Psychoanalytical Terms.
 9th. ed., David McKay Company, Inc., New York, 1968. 594 p.
- Flippo, Edwin D., Management : A Behavioral Approach. Allyn -
 and Bacon, 1966. 562 p.
- Guilford, J.P., Fundamental Statistics in Psychology and Education.
 McGraw-Hill Company, Ltd., Tokyo, 1965. 486 pp.
- ✓ Hall, Calvin S., and Lindzey Gardner, Theories of Personality.
 2nd. ed., John Willey & Sons, New York, 1970. 622 p.

- * Hillgard, Ernest K., Introduction to Psychology. Harcourt, Brace & World Inc., New York, 1962. 679 p.
- Jersild, Arthur T., Child Psychology. 6th. ed., Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliff, New Jersey, 1968. 610p.
- Kennedy, Wallace A., Child Psychology. Prentice-Hall, Inc., New Jersey, 1971. 604 p.
- Kline, P., and Gale, A., "Extraversion Neuroticism and Performance in a Psychology Examination." The British Journal of Educational Psychology. 41(1) : 90 - 93, February, 1969.
- Lawshe, C.H., Principles of Personal Testing. McGraw-Hill Books Company, New York, 1966. 427 p.
- Lieberman, Myron, Educational as a Profession. Prentice-Hall, Inc., New York, 1960. 540 p.
- Hanley, Merlin John, "An Investigation of Developmental Trends in Anxiety in Grade 7-12" Dissertation Abstract. Vol.29, No.2, May 1969. 3876 - A
- Mann, R.D. "A Review of the Relationships between Personality and Readership and Popularity." Readership, pp. 152 - 182, edited by C.A. Gibb, Perguin Books, Inc., Maryland, 1969.
- McNemar, Quinn, Psychological Statistics. John Willey & Sons, Inc., New York, 1969. 529 p.
- Metfessel, Newton S., and Shea, John F., "Fifty often Overlooked Areas of Teacher Frustration", The American School Board Journal 6 : 16 - 17, June 1961.

- Mowrer, O.H., "Anxiety and Learning." Contribution to Modern Psychology. pp. 264 - 269, edited by Don E. Dulany, J.R., and Others, Oxford University Press, New York, 1963.
- Mueller, Daniel J., "Differences in Social Responsibility among various group of College Students." Dissertation Abstracts International. August, Vol. 31, No. 2, 1969. 495 - B
- ✓ Penney, R.K., "Reactive Curiosity and Manifest Anxiety in Children." Child Development. 36 : 697 - 702, 1965.
- Prall W. and Cushman, Personality in Politics. New Harper, Yale University Press, 1964. 503 p.
- ✓ Ruebush, Briton K., "Anxiety." Child Development. 460 - 516, edited by Harold W. Stewenson, The National Society in the Study of Education, 1963
- Sarason, Seysour B., and Others, Anxiety in Elementary School Children. John Willey & Sons, Inc., New York, 1960. 351 p.
- ✓ Seymour, Storm, Student Personality and Development. Princeton University Press, 1965. 543 p.
- Siedman, Jerone M., The Child : A Book of Reading. Holt, Rinehart and Winston, New York, 1962. 674 p.
- Sinha, Durganand, and Promod, Kumar, "A Study of Certain Personality Variables in Student Leadership." Journal of Psychology, Vol. 25, pp. 35 - 37, 1948.
- ✓ Smith, Henry Clay, Personality Development. McGraw - Hill Books Company, New York, 1968. 585 p.

ภาคผนวก ก.

สูตรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

✓ ๑. การหาค่าเฉลี่ยของคะแนน

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทนคะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทนจำนวนคนในกลุ่ม

✓ ๒. การหาค่าความแปรปรวน

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทนความแปรปรวน
 $\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดแต่ละค่ายกกำลังสอง
 N แทนจำนวนคนในกลุ่ม

✓ ๓. การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่าง ๒ กลุ่ม

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทนค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
 \bar{X}_1, \bar{X}_2 แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ
 s_1^2, s_2^2 แทนความแปรปรวนของกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ
 n_1, n_2 แทนจำนวนคนในกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

๔. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$$r = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{(N\sum X^2 - (\sum X)^2)(N\sum Y^2 - (\sum Y)^2)}}$$

- เมื่อ r แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
 $\sum XY$ แทนผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนน X และ Y
 $\sum X, \sum Y$ แทนผลรวมทั้งหมดของคะแนน X และ Y ตามลำดับ
 $\sum X^2, \sum Y^2$ แทนผลรวมทั้งหมดของคะแนน X และ Y แต่ละค่ายกกำลังสองตามลำดับ
 N แทนจำนวนคนในกลุ่ม

๕. การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$$t = \frac{r\sqrt{n-2}}{1-r^2}$$

- เมื่อ t แทนค่าที่พิจารณาใน t - distribution
 r แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
 n แทนจำนวนคนในกลุ่ม

๖. การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

$$r_{tt} = \frac{2r_{\frac{1}{2} \frac{1}{2}}}{1 + r_{\frac{1}{2} \frac{1}{2}}}$$

เมื่อ r_{tt} แทนค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบทั้งฉบับ
 $r_{\frac{1}{2} \frac{1}{2}}$ แทนค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบครึ่งฉบับ

๗. การหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างภายในจาก Coefficient Alpha

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_1^2}{\sum s_x^2} \right)$$

α แทนค่า Coefficient Alpha
 n แทนจำนวนข้อในแบบทดสอบ
 $\sum s_1^2$ แทนความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ
 $\sum s_x^2$ แทนความแปรปรวนของข้อสอบทั้งหมด

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล

๑. ตารางค่า t จำแนกรายชื่อของแบบสอบถามความวิตกกังวล
๒. ตารางค่า t จำแนกรายชื่อของแบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบ
๓. แบบสอบถามความวิตกกังวลและแบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบ

ตาราง ๑๐ คำอ่านาจจำแนกรายชื่อของแบบควบคุมตามความวิถกักังวค

ชอท	t	ชอท	t	ชอท	t
๑	๕.๑๕๖	๒๑	๖.๑๒๑	๔๑	๕.๒๒๘
๒	๕.๘๙๕	๒๒	๕.๘๒๙	๔๒	๕.๔๔๐
๓	๕.๓๘๔	๒๓	๕.๖๓๒	๔๓	๕.๖๖๔
๔	๒.๓๓๕	๒๔	๓.๙๒๓	๔๔	๓.๖๖๒
๕	๕.๑๒๓	๒๕	๕.๙๙๖	๔๕	๒.๙๐๓
๖	๕.๓๕๔	๒๖	๓.๘๐๖	๔๖	๕.๐๐๒
๗	๓.๒๕๓	๒๗	๖.๓๙๖	๔๗	๖.๖๘๒
๘	๓.๖๘๕	๒๘	๓.๘๙๕	๔๘	๕.๕๘๙
๙	๓.๕๑๓	๒๙	๕.๑๙๓	๔๙	๕.๖๙๓
๑๐	๕.๕๖๘	๓๐	๕.๕๖๕	๕๐	๕.๓๙๖
๑๑	๓.๒๓๑	๓๑	๕.๕๘๓		
๑๒	๕.๓๕๕	๓๒	๕.๒๓๓		
๑๓	๓.๕๒๒	๓๓	๖.๐๓๖		
๑๔	๕.๖๕๒	๓๔	๒.๓๗๖		
๑๕	๕.๓๓๑	๓๕	๓.๓๓๕		
๑๖	๓.๕๕๘	๓๖	๓.๘๕๑		
๑๗	๕.๑๑๖	๓๗	๕.๐๕๘		
๑๘	๖.๕๕๐	๓๘	๒.๙๓๖		
๑๙	๓.๙๐๕	๓๙	๓.๓๑๖		
๒๐	๒.๘๘๖	๔๐	๕.๖๑๐		

ตาราง ๑๑ การอ่านจําแนกรายชื่อของแบบสํอตามความถี่กับฝึกชอบ

ชอท	t	ชอท	t	ชอท	t
๑	๔.๑๙๓	๑๖	๓.๔๒๙	๓๑	๓.๗๖๕
๒	๓.๔๘๕	๑๗	๒.๙๙๘	๓๒	๓.๙๐๕
๓	๔.๑๐๕	๑๘	๔.๖๘๕	๓๓	๖.๒๒๙
๔	๔.๒๙๔	๑๙	๕.๒๖๓	๓๔	๓.๖๕๗
๕	๓.๕๐๔	๒๐	๕.๙๐๒	๓๕	๕.๑๔๓
๖	๔.๓๓๕	๒๑	๓.๔๓๕	๓๖	๔.๔๕๖
๗	๓.๓๒๑	๒๒	๔.๘๔๐	๓๗	๓.๙๐๙
๘	๖.๕๒๔	๒๓	๔.๙๑๗	๓๘	๔.๗๑๔
๙	๖.๕๒๖	๒๔	๓.๘๓๖	๓๙	๓.๔๘๘
๑๐	๔.๐๙๕	๒๕	๓.๙๑๘	๔๐	๖.๐๐๔
๑๑	๔.๕๔๒	๒๖	๔.๕๑๗		
๑๒	๔.๓๑๖	๒๗	๓.๐๗๓		
๑๓	๕.๖๘๖	๒๘	๔.๗๔๙		
๑๔	๓.๗๔๑	๒๙	๕.๓๑๖		
๑๕	๖.๒๑๗	๓๐	๕.๑๗๔		

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

๑. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความรู้สึกระหว่างการปฏิบัติทางอย่างของอาจารย์วิทยาลัยครู ขอให้ตอบตามความรู้สึกนึกคิด และการปฏิบัติที่แท้จริงของท่าน
๒. แบบสอบถามนี้ ไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด และไม่มีผลต่อการปฏิบัติราชการของท่าน ฉะนั้น คำตอบของท่านไม่จำเป็นต้องเหมือนกับของอาจารย์คนอื่น ๆ
๓. วิธีตอบแบบสอบถามให้เขียนเครื่องหมาย ถูก (✓) ลงในช่องที่ท่านคิดว่าเป็นจริงมากที่สุด ดังตัวอย่าง

- ๐ ข้าพเจ้าเป็นคนตกใจง่าย
- ๐๐ ข้าพเจ้ามีความยุติธรรม

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	✓			
		✓		

๔. แบบสอบถามที่ ๒ ตอน ก คือ
 - ตอนที่ ๑. รายละเอียดส่วนตัวสำหรับผู้ตอบ
 - ตอนที่ ๒. แบบสอบถามความรู้สึกระหว่างการปฏิบัติทางอย่างของอาจารย์วิทยาลัยครู ซึ่งปี
ทั้งหมด ๕๐ ข้อ
๕. ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านอาจารย์ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถามด้วยความตั้งใจ

ตอนที่ ๑ รายละเอียดส่วนตัวสำหรับผู้ตอบ
ให้เขียนเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่เป็นความจริงสำหรับท่าน

๑ เพศ ----- ชาย

หญิง

๒ วุฒิ ----- ปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

๓ ประสบการณ์ในการสอน -- ยังไม่เคยครบ ๑๐ ปี

มากกว่า ๑๐ ปี

๔ สถานภาพการสมรส ----- โสด

แต่งงานแล้ว

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามความรู้สึคนักคิดและการปฏิบัติงานบางอย่างของอาจารย์วิทยาลัยครู
ให้เขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่เป็นความจริงสำหรับท่านมากที่สุด

	มาก ที่สุด	ปาน กลาง	น้อย ที่สุด	น้อย ที่สุด
๑. ข้าพเจ้ามักจะ <u>ตกใจ</u> ง่าย ๆ กับเหตุการณ์ ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าเรื่องจะเล็กหรือใหญ่				
๒. ข้าพเจ้ารู้สึก <u>คุ้นเคย</u> เมื่อใดมีโอกาสเสนอ ความคิดเห็นในที่ประชุมคณะอาจารย์				
๓. บางครั้งข้าพเจ้ารู้สึก <u>งุนงง</u> จากความแปลก ความอ่อนนุชในวิทยาลัยของข้าพเจ้า				
๔. ข้าพเจ้าจะมีความ <u>วิตกกังวล</u> มาก ถ้ารู้ตัว ว่าถูกให้ไปเป็นวิทยากรแก่ครูประจำการ				
๕. บางครั้งข้าพเจ้าไม่ <u>จำกัด</u> สนใจกระทำ การใดลงไป ทั้ง ๆ ที่สิ่งนั้นไม่มีอันตราย				
๖. ข้าพเจ้า <u>ไปสนใจ</u> ว่าอาจารย์ท่านใดจะได้อ รับเงินเดือน ๒ ชั้น แต่ข้าพเจ้าได้ตั้งใจ ทำหน้าที่ให้ดีที่สุด				
๗. ข้าพเจ้า <u>ชอบ</u> การสมาคมหรือการตั้งนาใน หมู่คณะอาจารย์ เพื่อมีโอกาสแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน				
๘. เมื่อเห็นคนอื่น <u>ประสพ</u> โชคร้าย ข้าพเจ้า พลอยวิตกกังวลไปกับเขาด้วย ทั้ง ๆ ที่ ไม่เกี่ยวข้องกับตัวข้าพเจ้าเลย				

ไม่ตรงกับ
ข้อ ๕

๒๔

๕

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
✓ ๙. ข้าพเจ้าสามารถทำการสอนได้อย่างปกติ + เชื่อว่าจะมีผู้บังคับบัญชา หรือคนอื่น ๆ คอยสั่ง เตะต้อนอยู่ก็ตาม					
✓ ๑๐. ข้าพเจ้าไม่ชอบ ไม่พอใจ และน้อยใจ ✓ ในเรื่องที่หัวหน้าภาควิชา หรือหัวหน้า คณะวิชา เป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์ หรือวุฒิ ต่ำกว่าข้าพเจ้า					
๑๑. ในบางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกว่าอยู่อย่าง ✓ โดดเดี่ยวในวิทยาลัย ไม่มีใครเป็นเพื่อน ที่แท้จริงเลย					
✓ ๑๒. ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจมากที่บ่งานพิเศษทำ ✓ น้อย หรือไม่มีเลย นอกจากงานสอนประจำ อย่างเดียว ในวิทยาลัย					
(๑๓) น้อยบ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าตั้งใจทำอะไร ✓ สักอย่าง แต่ทำไปไถ่ยังไปทับไรก็รู้สึกเบื่อ ไม่อยากทำเสียแล้ว					
✓ ๑๔. ข้าพเจ้านักจะบ่นอารมณ์เสีย เมื่อสิ่งต่าง ๆ ✓ ไม่เป็นไปตามที่คิดไว้					
✓ ๑๕. ข้าพเจ้ากลัวว่าจะไม่สบายใจเลย เมื่อถูก ✓ บ่นขอให้รับผิดชอบงานเพียงผู้เดียวใน วิทยาลัย					

Print

(๕)

5/2/66 ①

- ๑๖. ข้าพเจ้ารู้สึกกังวลใจ อย่างมากกว่ารายได้ ✓
และเงินเดือนไม่พอกับรายจ่ายในปัจจุบัน
- ๑๗. ข้าพเจ้าไม่สบายใจเลย เมื่อทราบว่า จะ ✓
เปลี่ยนการคนใหม่ขาดตำแหน่งแทน
อธิการคนเก่า
- ๑๘. บางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกที่ไม่ได้รับความ ✓
เป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชา
- ๑๙. ข้าพเจ้ามีความรู้สึกไม่สบายใจเมื่อคิดว่า ✓
ข้าพเจ้ามีวุฒิและเงินเดือนน้อยกว่า
อาจารย์คนอื่น ๆ ในวิทยาลัย
- ๒๐. ข้าพเจ้าไม่พอใจก่อนนโยบายของวิทยาลัย ✓
ที่เลือกเอาผู้มีวุฒิสอง ๆ เป็นหัวหน้าภาค
หรือหัวหน้าคณะวิชา โดยไม่คำนึงถึง
ประสบการณ์
- ๒๑. ข้าพเจ้าไม่ชอบที่มีอาจารย์คนอื่น ๆ ชอบ ✓
เข้าหาผู้บังคับบัญชา บละประจบประแจง
มากเกินไป
- ๒๒. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าถูกใส่ สอนและรับผิดชอบ ✓
งานมากกว่าอาจารย์คนอื่น ๆ ในภาควิชา

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด

①

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด

State

๔๖. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการเข้าไปพบท่านอธิการหรือผู้บังคับบัญชา เป็นเวลาที่นำข้อคิดอยากให้มันผ่านไปโดยเร็ว

๔๗. ข้าพเจ้าไม่พอใจในระบบการบริการในวิทยาลัย ซึ่งข้าพเจ้าไม่แน่ใจว่าข้าพเจ้าจะอดทนต่อไปได้หรือไม่

๔๘. นโยบายของกรรมการฝึกหัดครูไม่ตรงกับความคิดหรือทัศนคติของข้าพเจ้าเลยในอนาคตข้าพเจ้าอาจจะลาออกก็ได้

๔๙. ข้าพเจ้ารู้สึกดีที่จะเป็นคนโกรธง่าย และเจ้าอารมณ์เกินไป

๕๐. ข้าพเจ้ามีความหวาดระแวงว่าจะมีคนกอบจับนิทข้าพเจ้าอยู่ตลอดเวลา

๕๑. รายได้จากเงินเดือนและค่าสอนพิเศษข้าพเจ้าได้ใช้จ่ายอย่างพอเพียงในครอบครัว

๕๒. ข้าพเจ้าพยายามทำงานให้เสร็จจึกเพื่อต้องการค่ายกย่องชมเชยจากผู้บังคับบัญชา

State

State

	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
๕๓. เมื่อมีธุระส่วนตัวที่กองกร. มหาวิทยาลัย วิทยาคัยขอรองให้อยู่ทำงานบางอย่าง ข้าพเจ้าจะอยู่ช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ					
๕๔. เมื่อได้มีโอกาสไปราชการทางจังหวัด ข้าพเจ้าจะถือโอกาสไปทำธุระส่วนตัว ด้วยเสมอ เพื่อไม่ให้เสียผลประโยชน์					
๕๕. ข้าพเจ้าได้เข้าร่วมงานกิจกรรมของ วิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอด้วยความเต็มใจ					
๕๖. เมื่อข้าพเจ้าทำผิด หรือทำของวิทยาลัย เสียหาย ข้าพเจ้าจะพยายามแก้เคล็ด เพื่อไม่ให้คนอื่นทราบ					
๕๗. ข้าพเจ้ายินหนักสู้งเพื่อสิทธิของตนเองและ หมู่คณะเสมอ					
๕๘. ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยกับทางวิทยาลัยที่จัด ให้อาจารย์เป็นเวรยาม หรือตรวจแถว ในตอนเช้า เป็นการระงับภาระให้มากขึ้น					
๕๙. ข้าพเจ้าเห็นว่าการศึกษาการสอน เป็นสิ่งที่ ไม่น่าเสียหาย ถ้ามีการสอนนอกเวลา					
๖๐. ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติงานทุกอย่าง ทุก ระดับให้สำเร็จด้วยดีทุกครั้ง ด้วยความ ตั้งใจอย่างเต็มที่					

	มาก ที่สุด	ปาน กลาง	น้อย ที่สุด
๖๑. เมื่อวิทยาลัยมีคำสั่งให้ทำงาน เป็นกลุ่ม ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าจะช่วยให้ เป็น หน้าที่ของครูร่วมงานคนอื่น			
๖๒. ข้าพเจ้าเห็นว่าการเข้าห้องสอนเวลานั้น ไม่เป็นไร ไม่เมื่อคนอื่นก็เข้าหาเหมือนกัน แต่ไม่ควรขาดไปเลย			
๖๓. เมื่อมีเหตุการณ์ใด ๆ เกิดขึ้นในวิทยาลัย ข้าพเจ้าไม่อยากจะยุ่ง หากเป็นไม่รู้เรื่อง ดีกว่า ปลอดภัย			
๖๔. ข้าพเจ้าสามารถรักษาความลับได้ เมื่อ สิ่งนั้นเป็นความลับไม่ควรเปิดเผย			
๖๕. เมื่อข้าพเจ้าได้รับมอบหมายงานให้รับ ผิดชอบ ข้าพเจ้าสามารถทำได้อย่าง เรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ			
๖๖. ข้าพเจ้าเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของ ผู้บังคับบัญชาโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ			
๖๗. เมื่อมีเรื่องโต้เถียงกันข้าพเจ้ารู้สึกว่า จะให้อารมณ์มากกว่าเหตุผล			
๖๘. ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับคณะ อาจารย์และนักศึกษาได้อย่างดี			

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
x ๒๘. ลงเฝ้าว่าข้าพเจ้ายะทำหน้าท่สงแถวมปกติ แจ้วถามีโอกาส ข้าพเจ้ายะออกปอนิเทศ การศอนแก่นักศึกษาฝึกสอนเสมอ					
✓ x ๒๙. ถ้าหน่วยงานการศึกษ้อ้นทองการวิทยากร ไปทวยแถคือ ข้าพเจ้ายะสัจครไปทวย เห็คด้วยความเต็มใจ ถ้างานนั้นตรงกับ ความสามารถของข้าพเจ้า					
✓ ๓๐. ข้าพเจ้าคึกว่าการทำงานมิกของข้าพเจ้า ไม่เสี่ยหายอะไร เพราะว่ามีอาจารย์คนอื่น ทำคามมิกมากกว่าข้าพเจ้าถมเดไป					
✓ ๓๑. เมื่อวิทยาคัยมอบหมายให้ข้าพเจ้าทำงาน อะไรบางอย่างที่ยาก ๆ ข้าพเจ้าคึกว่า ควรมอบคัมให้กับวิทยาคัย เเงอให้คนอื่น ทำแทนคึกว่า					
x ๓๒. ข้าพเจ้าคึกว่าควรจะมีการเปลี่ยนแปลง กลไกบางอย่างในระบบบริ การของวิทยาคัย เพื่อผลคึกในการปฏิบัติราชการ					
✓ ๓๓. เมื่อถึงเวลาเลิกงานแล้วข้าพเจ้ายะทิ้ง งานไปคัมใจบวย ๆ แม้วายังทำงานไป เรี่ยบรอย					

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๔๑. ข้าพเจ้ายกย่องไม่สมควรชักชวนอาจารย์คนอื่นที่สมัครเข้าทำงานใด ๆ ถึงแม้ว่าเขาจะไม่มีความสามารถทำงานนั้น ๆ ก็ตาม					
✓ ๔๒. ข้าพเจ้าตรวจงานและข้อสอบของนักศึกษาด้วยตนเองเสร็จทันเวลาทุกครั้ง					
๔๓. ถ้าข้าพเจ้าตอบปัญหาของนักศึกษาในห้องเรียนไม่ได้ ข้าพเจ้าค้นหาคำตอบที่ถูกต้องและแจ้งให้นักศึกษาทราบโดยเร็ว					
✓ x ๔๔. ข้าพเจ้าคิดว่า การสูบบุหรี่ในโรงภาพยนตร์ เป็นสิ่งที่ไม่เสียหายอะไรเลย					
✓ x ๔๕. เมื่อมีผู้บังคับบัญชาบาตรตรวจงานข้าพเจ้ามักทำเป็นพิเศษ แต่ถ้าไม่มีใครมาตรวจ ข้าพเจ้าจะทำตามสบาย					
✓ ๔๖. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจถ้างานที่ได้รับมอบหมายจากวิทยาลัยไม่ได้ผลดี หรือไม่ถูกต้อง					
✓ ๔๗. แม้ว่าจะถูกผู้บังคับบัญชาคอยอย่างแรง ข้าพเจ้าก็ไม่โกรธ ถ้าข้าพเจ้ามีความผิดจริง					

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๔๔. ขาพเจ้ายินดีทำกามกานแนะนำของนักศึกษาหรืออาจารย์อื่น ถ้าคำแนะนำนั้นดี มีเหตุผลที่เชื่อถือได้					
๔๕. ขาพเจ้ายอมให้นักศึกษาและอาจารย์อื่นทอวาไค ถ้าขาพเจ้าทำผิดสัญญา					
๕๐. การสอนในวิทยาลัยครูไม่ยุ่งยากเหมือนการสอนในระดับประถมศึกษา ฉะนั้นการเตรียมการสอนไม่มีความจำเป็นมากนัก					

หมายเหตุ แบบสอบถามความวิตกกังวล ข้อ ๑ - ๕๐
แบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบ ข้อ ๕๑ - ๘๐